ROMÂNIA

PREŞEDINTELE

STRATEGIA DE SECURITATE NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

❖

România Europeană, România Euro-Atlantică:
Pentru o viață mai bună, într-o țară mai sigură,
democratică şi prosperă

BUCUREŞTI

2006

(Proiect)

Versiunea 21.02.2006

CUPRINS

I. Premisele unui proiect național îndrăzneț, realist şi pragmatic……...7

II. Un viitor sigur şi prosper pentru români: căile construcției …….13

III. Prioritățile participării active la realizarea securității internaționale: promovarea democrației, lupta împotriva terorismului internațional şi combaterea proliferării armelor de distrugere în masă …..……15

IV. Construirea noii identități europene şi euro-atlantice a României 19

V. Realizarea securității şi stabilității regionale într-o nouă paradigmă...21

VI. România - vector dinamic al securității şi prosperității în regiunea Mării Negre ..……..22

VII. Securitatea internă - într-o abordare sistemică şi cuprinzătoare……...25

VIII. Reperele bunei guvernări: combaterea corupției; justiție democratică; administrație publică profesionistă şi eficientă; …….....28

IX. Economia competitivă şi performantă - pilon major al securității naționale …….31

X. Urgențele transformării instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale ……...……34

XI. Modernizarea şi protecția activă a infrastructurii strategice …….39

I. PREMISELE UNUI PROIECT NAȚIONAL ÎNDRĂZNEȚ, REALIST ŞI PRAGMATIC

Securitatea națională reprezintă condiția fundamentală a existenței națiunii şi statului român care are ca domeniu de referință valorile, interesele şi necesitățile naționale. Securitatea națională este un drept imprescriptibil care derivă din suveranitatea deplină a poporului, se fundamentează în ordinea constituțională şi se înfăptuieşte în contextul securității regionale, euro-atlantice şi globale.

Strategia de securitate națională răspunde nevoii şi obligației de protecție legitimă împotriva riscurilor şi amenințărilor ce pun în pericol drepturile şi libertățile fundamentale ale omului, precum şi bazele existenței statului roman, şi vizează, cu prioritate, domeniile şi activitățile consacrate stării de legalitate, siguranței cetățeanului, securității publice şi apărării naționale. Ea se realizează prin măsuri active de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, administrativă şi militară, prin activitatea de informații, contra-informații şi securitate şi prin gestionarea eficientă a crizelor, în conformitate cu normele de conduită ale comunității democratice internaționale.

Statutul de membru al Alianței Nord-Atlantice, ca şi procesul complex de integrare în Uniunea Europeană pe care îl parcurge România, acționând într-un spațiu de securitate care are la bază valori, interese şi obiective comune, fundamentate pe principiile şi normele democrației, statului de drept şi economiei de piață, oferă țării noastre condiții favorabile de dezvoltare economică şi socială durabilă, de participare activă la acțiunile de menținere a păcii şi stabilității în plan regional şi global, la contracararea eficientă atât a riscurilor şi amenințărilor clasice, cât şi a celor asimetrice.

În acest context, construcția şi dezvoltarea adecvată a capacităților naționale de răspuns la provocările contemporane, în cadrul sistemului de apărare comună şi al politicii externe şi de securitate comună, al garanțiilor de securitate oferite de instituțiile europene şi euro-atlantice şi de relațiile de parteneriat strategic, precum şi transformarea, modernizarea sau adaptarea oportună a acestor capacități în funcție de **cerințele noului mediu de securitate**, constituie pilonii de bază ai securității naționale.

Securitatea națională se asigură atât prin efort național intern, prin strategii şi forțe proprii, cât şi prin cooperarea cu aliații şi partenerii, în consonanță cu prevederile conceptelor strategice ale Alianței Nord-Atlantice şi cu strategia de securitate a Uniunii Europene, care oferă bazele operaționale ale colaborării sistematice cu organizațiile de securitate, apărare şi cooperare regională şi globală.

Valorile fundamentale pe temeiul cărora poporul român îşi construieşte destinul - comune ca esență cu valorile comunității euro-atlantice - sunt acele elemente definitorii ale profilului național prin protejarea, promovarea şi apărarea cărora se asigură condițiile esențiale ale existenței şi demnității românilor, în cadrul colectivităților, statului național şi al organizațiilor politice şi de securitate din care România face parte. **Valorile naționale** constituie premisele pe baza cărora statul român - în exercitarea atribuțiilor fundamentale încredințate de poporul suveran şi în acord cu prevederile dreptului internațional - îşi construieşte sistemul de organizare şi funcționare a societății prin intermediul instituțiilor, organizațiilor democratice şi al acțiunii civice.

În deplin consens cu prevederile Constituției, prezenta strategie aşează la temelia eforturilor vizând construcția securității şi prosperității poporului român: democrația,

libertatea şi supremaţia legii; respectul deplin pentru demnitatea omului, pentru drepturile şi libertăţile sale fundamentale; responsabilitatea civică; dreptatea şi pluralismul politic; proprietatea şi economia de piaţă; solidaritatea cu naţiunile democratice; pacea şi cooperarea internaţională; dialogul şi comuniunea dintre civilizaţii.

Aceste valori sunt expresia tradiţiilor şi a patrimoniului axiologic al poporului român, factorul de coeziune al comunităţilor şi al naţiunii, catalizatorul eforturilor spre progres şi modernizare, legătura trainică ce asigură relaţia armonioasă dintre interesele individuale şi cele naţionale, în acord cu normele ordinii constituţionale. Înfăptuirea lor îşi are garantul în deplinul respect şi răspunderea pentru suveranitatea şi independenţa naţională, caracterul unitar şi indivizibilitatea statului, unitatea naţională bazată pe comunitatea de limbă, cultură şi viaţă spirituală, pe respectul pentru identitatea lingvistică, culturală şi de viaţă spirituală ale celorlaţi.

Din perspectiva strategiei de securitate, **interesele naţionale** fundamentale urmăresc promovarea, protejarea şi apărarea - prin mijloace legitime - a valorilor supreme pe baza cărora naţiunea româna îşi făureşte destinul, prin care îşi garantează existenţa şi identitatea şi pe temeiul cărora se integrează în comunitatea europeană şi euro-atlantică şi participă la procesul de globalizare. Prin natura lor, aceste interese vizează întregul spectru al vieţii naţiunii - politic, civic şi social, diplomatic, economic, cultural şi spiritual, ecologic, militar sau de altă natură. Prin aria lor de manifestare, ele se adresează - în primul rând - cetăţenilor patriei ce trăiesc pe teritoriul naţional, dar şi - în egală măsură - tuturor celorlalţi oameni aflaţi în România, precum şi românilor ce trăiesc sau îşi desfăşoară activitatea în afara graniţelor ţării.

*

La început de mileniu, **lumea a intrat într-o nouă fază a evoluţiei sale, marcată de coexistenţa şi confruntarea unor tendinţe pozitive majore cu altele care generează ameninţări şi pericole**. Vechea ordine mondială, bazată pe o logică bi-polară - caracterizată de rivalitate şi capacitate de anihilare reciprocă a unor blocuri de state - a dispărut, iar tranziţia post-bipolară s-a încheiat. Obiectivele majore ale acestei perioade s-au realizat, iar germenii construcţiei unei noi arhitecturi globale de securitate ocupă un loc tot mai important în cadrul preocupărilor comunităţii internaţionale.

Pe ansamblu, **lumea continuă să rămână puternic conflictuală,** motoarele conflictelor operând atât în domeniul ***accesului la resurse, la mecanismele de distribuţie a acestora şi la pieţe***, cât şi în cel al ***diferenţelor identitare de natură etnică, religioasă, culturală sau ideologică***. În acest context, probabilitatea unui conflict militar de mare amploare este redusă, în timp ce conflictele regionale şi cele interne ar putea fi mai frecvente, iar efectul lor direct sau cumulat - greu de controlat.

Mediul de securitate internaţional se află într-o schimbare rapidă. Unele schimbări sunt, într-o anumită măsură, previzibile, fie că decurg din evoluţia obiectivă a mediului de securitate, fie că reprezintă rezultatul al unor strategii şi programe. Majoritatea schimbărilor sunt însă însoţite de o mare doză de incertitudine ca natură, amploare şi durată, iar unele pot avea caracter surprinzător, seismic şi de discontinuitate.

Proliferararea noilor riscuri şi ameninţări - de natură asimetrică - amplifică aspectele de insecuritate ale mediului global, fapt ce conduce la destructurarea vechii

ordini internaționale astfel că, în perspectiva următorilor 10-15 ani, ordinea globală va arăta sensibil diferit, în condițiile în care dinamica relațiilor internaționale favorizează eforturile vizând **construcția unui nou echilibru internațional - capabil să asigure expansiunea libertății şi democrației.**

Mediul de securitate este caracterizat preponderent de următoarele **tendințe majore**: accelerarea proceselor de globalizare şi de integrare regională, concomitent cu proliferarea acțiunilor având ca scop fragmentarea statală; convergența rezonabilă a eforturilor consacrate structurării unei noi arhitecturi de securitate, stabile şi predictibile, însoțită de accentuarea tendințelor regionale anarhice; revigorarea eforturilor statelor vizând prezervarea influenței lor în dinamica relațiilor internaționale, în paralel cu multiplicarea formelor şi creşterea ponderii intervenției actorilor nestatali în dinamica relațiilor internaționale.

În acestă lume complexă, dinamică şi turbulentă, confruntarea principală se poartă între valori fundamental diferite, între democrație şi totalitarism, şi este determinată de agresiunea majoră a terorismului internațional de sorginte extremist-religioasă, structurat în rețele transfrontaliere, împotriva statelor democratice şi a forțelor politice raționale din statele angajate în procesul democratizării. Tendințele majore ce guvernează evoluțiile globale în epoca post-bipolară crează îngrijorări justificate, generează noi provocări, oferă oportunități şi prezintă riscuri la adresa valorilor şi intereselor naționale.

Globalizarea este principalul fenomen care influențează mediul de securitate contemporan, creând atât oportunități de dezvoltare, cât şi noi riscuri şi amenințări. În acest mediu, nici un stat nu se poate izola sau rămâne neutru, nici un stat nu este la adăpost şi nici unul nu trebuie să rămână în afara proceselor globale. Ca urmare, securitatea internațională tinde tot mai mult să-şi manifeste caracterul indivizibil, iar comunitatea internațională este tot mai conştientă de răspunderile globale ce îi revin. Principial, globalizarea profilează o şansă reală de evoluție economică pozitivă, aptă să creeze prosperitate, dar înscrierea pe această tendință nu este o certitudine garantată pentru fiecare țară; ea depinde de capacitatea statelor de a exploata astfel de oportunități, pentru că, în caz contrar, pentru o țară, cel mai mare risc este acela de a rămâne în afara proceselor globalizatoare pozitive.

În contextul acestei configurații complexe a scenei globale, regiuni întregi sunt afectate de stări de instabilitate şi conflict, de sărăcie şi frustrare care generează sau favorizează amplificarea noilor riscuri şi amenințări. Dintre acestea, unele pot avea un impact major asupra securității României. La nivel regional, atât în sud-estul Europei - îndeosebi în Balcanii de Vest şi în regiunea Mării Negre - persistă sau sporesc în intensitate stări de tensiune determinate de vechi dispute de natură etnica sau religioasă, separatiste ori de contestare a frontierelor existente, precum şi de criminalitatea transfrontalieră în creştere; multe dintre aceste tensiuni au potențial exploziv.

Lichidarea comunismului ca sistem politic şi instaurarea democrației în Europa Centrală şi de Est, extinderea NATO şi a Uniunii Europene, deschiderea frontierelor, intensificarea fluxurilor de persoane, mărfuri şi capital, precum şi dezvoltarea tehnologică au creat premise favorabile pentru racordarea noilor democrații la zona de prosperitate şi securitate euro-atlantică. Pentru România, aceste fenomene, coroborate

cu situaţia sa geopolitică, se constituie în **oportunităţi strategice** importante, între care cele mai semnificative sunt: apartenenţa la Alianţa Nord-Atlantică; integrarea în spaţiul economic, politic, cultural şi de securitate comunitar; parteneriatul strategic cu S.U.A.; creşterea rolului şi a ponderii regiunii Mării Negre în preocupările de securitate şi energetice ale Europei; experienţa acumulată în participarea la misiuni internaţionale în sprijinul păcii; gradul ridicat de interoperabilitate a instituţiilor de securitate şi apărare ale României cu structurile similare ale statelor membre ale Alianţei Nord-Atlantice şi Uniunii Europene.

În contextul acestei analize, **riscurile si ameninţările** la adresa securităţii naţionale a României sunt percepute, în principal, din perspectiva posturii de ţară membră a Alianţei Nord-Atlantice şi a Uniunii Europene. În aceste condiţii, deşi pericolul unui război clasic, al unor agresiuni militare convenţionale este foarte puţin probabil, neglijarea unor astfel de riscuri ar putea genera vulnerabilităţi majore din perspectiva securităţii proprii şi a capacităţii de acţiune pentru îndeplinirea obligaţiilor asumate la intrarea în NATO şi în Uniunea Europeană. Se înscriu în această categorie şi riscurile ce privesc securitatea şi apărarea frontierelor, în condiţiile în care segmente importante ale graniţelor Românei reprezintă şi frontiera estică a celor două organizaţii.

În acelaşi timp însă, o serie de ameninţări noi, asimetrice, de natură militară sau non-militară, inclusiv cele ce se manifestă sub forma agresiunilor informatice sau informaţionale, generate preponderent din mediul internaţional, dar şi - într-o anumită masură - de cel intern, tind să crească sub raportul gradului de pericol şi al probabilităţii de producere, şi pot afecta grav starea de securitate a cetăţenilor români, a statului român sau a instituţiilor de securitate din care România face parte. Pericolul creat de astfel de evoluţii negative poate fi substanţial potenţat în cazul asocierii lor, îndeosebi în condiţiile în care graniţele dintre ameninţările globale şi cele regionale, precum şi între cele externe sau interne, tind să devină tot mai difuze. În fapt, în condiţiile accelerării proceselor globalizatoare şi ale dezvoltării tehnologice, distanţele geografice devin tot mai puţin importante, astfel că apariţia şi dezvoltarea unor asemenea fenomene negative trebuie descoperite indiferent de locul unde se produc, evaluarea lor trebuie făcută prin prisma caracterului indivizibil al securităţii globale, iar contracararea lor oportună şi fermă, inclusiv la distanţe mari faţă de graniţele naţionale, devine o responsabilitate majoră a unei guvernări democratice eficiente.

Principalele riscuri si ameninţări care pot pune în pericol securitatea naţională a României, valorile şi interesele sale ca stat membru al comunităţii europene şi euro-atlantice sunt următoarele:

Terorismul internaţional: Atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, asupra unor obiective-simbol ale civilizaţiei şi puterii americane, acţiunile de aceeaşi natură executate la Madrid, Londra, Moscova sau Istanbul, precum şi cele care au avut loc în Orientul Apropiat, Caucaz, Africa, Asia Centrală, de Sud şi Sud-Est, dovedesc faptul că **terorismul internaţional de sorginte extremist-religioasă, structurat în reţele transfrontaliere**, reprezintă cea mai gravă ameninţare la adresa vieţii şi libertăţii oamenilor, a democraţiei şi celorlalte valori fundamentale pe care se întemeiază comunitatea euro-atlantică.

Rețelele teroriste internaționale au acces la tehnologia modernă şi pot beneficia de transferuri bancare şi mijloace de comunicare rapide, de infrastructura şi asistența oferite de organizații etnico-religioase extremiste, de suportul criminalității transfrontaliere organizate ori de sprijinul regimurilor corupte sau incapabile să guverneze democratic. Ele pot provoca pierderi masive de vieți omeneşti şi distrugeri materiale de mare amploare, iar - prin accesul posibil la armele de distrugere în masă - consecințele acțiunilor lor pot deveni devastatoare. Caracterul deschis al societăților democratice moderne, ca şi cerințele globalizării, determină ca fiecare stat în parte cât şi comunitatea internațională în ansamblu, să rămână vulnerabile în fața terorismului internațional, astfel că imperativul contracarării acestui flagel şi al cooperarii forțelor democratice pentru contracararea lui constituie o cerință vitală, inclusiv prin acțiuni comune desfăşurate în zonele care generează terorism.

***Proliferarea armelor de distrugere în masă**:* Armele nucleare, chimice, biologice şi radiologice constituie o altă amenințare deosebit de gravă din punctul de vedere al potențialului de distrugere. Accesul la astfel de mijloace devine tot mai uşor din punct de vedere tehnologic, iar tentația dobândirii lor sporeşte amenințător, concomitent cu reducerea garanțiilor de comportament responsabil al autorităților ce intră în posesia lor, îndeosebi în cazul regimurilor animate de ideologii politice sau religioase extremiste. Se amplifică, de asemenea, preocupările pentru dezvoltarea mijloacelor de transport la țintă a unor astfel de arme şi pentru realizarea şi stocarea produselor cu dublă utilizare. Colapsul sau evoluția anarhică a unor state posesoare de arme de distrugere în masă, autoritatea redusă exercitată de unele guverne asupra complexelor lor militare, precum şi existența unor regiuni - inclusiv în Europa - aflate în afara controlului statal, favorizează dezvoltarea unei piețe negre active pentru astfel de mijloace. Din perspectiva preocupărilor pentru securitatea națională, amplificarea **fenomenului terorist şi proliferarea armelor de distrugere în masă** reprezintă principalul factor generator de incertitudine în domeniul securității globale, în condițiile în care regimurile nedemocratice, totalitare pot asigura cel mai periculos suport operațional şi logistic.

***Conflictele regionale**:* În pofida evoluțiilor pozitive din ultimul deceniu şi jumătate, care au făcut din Europa un loc mai sigur şi mai prosper, arealul strategic în care este situată România este încă bogat în conflicte locale, inter- şi intra-statale, cu puternice implicații pentru pacea şi securitatea regională şi europeană. Produs auxiliar al dezmembrării, mai mult sau mai puțin violente, a unor state multinaționale din zonă, conflictele inter-etnice sau religioase - în fapt, conflicte cu un puternic substrat politic - reprezintă o amenințare gravă la adresa securității regionale, chiar dacă, în urma unor importante eforturi ale comunității internaționale, majoritatea acestora sunt ținute sub control. Prin numărul lor mare, aşa-numitele "conflicte înghețate" din această regiune, alături de alte stări tensionate, dispute teritoriale, tendințe separatiste şi situații de instabilitate prezente în proximitatea strategică a României, generează incertitudine strategică, determină irosirea multor resurse şi perpetuează sărăcia. Ele alimentează, de asemenea, alte forme de violență şi criminalitate şi favorizează terorismul.

Criminalitatea transnațională organizată: Reprezintă atât o expresie a proliferării unor fenomene negative care se amplifică în conditiile globalizării, cât şi o consecință directă a gestionării ineficiente a schimbărilor politice, economice şi sociale

profunde care s-au produs în Europa Centrală şi de Est în procesul dispariţiei regimurilor comuniste. Pe fondul unei astfel de situaţii, spaţiul de interes strategic în care se află România este sursă, zonă de tranzit şi destinaţie a unor activitaţi criminale grave constând în: trafic ilegal de armament, muniţii şi explozivi; trafic de narcotice; migraţie ilegală şi trafic de fiinţe umane; trafic de produse contrafăcute; activităţi de spălare a banilor şi alte aspecte ale criminalităţii economico-finaciare. Prin natura şi amploarea lor, astfel de activităţi sunt favorizate de existenţa conflictelor locale şi, la rândul lor, pot favoriza terorismul şi proliferarea armelor de distrugere în masă sau pot să contribuie la perpetuarea regimurilor separatiste.

Un rol important în procesul de consolidarea a stabilităţii şi securităţii noilor democraţii din Europa Centrala, de Sud-Est şi de Est revine capacităţii statelor şi a societăţilor de a promova o ***gestiune eficientă a treburilor publice***, de a garanta exercitarea responsabilă şi eficientă a puterii, în deplin acord cu principiile democraţiei şi cerinţele respectării drepturilor omului. Expresia publică a acestor exigenţe este ***buna guvernare***, domeniu în care în România - ca şi în majoritatea statelor din această regiune - s-au înregistrat, în anii care au trecut de la prăbusirea regimurilor comuniste, progrese remarcabile.

În acelaşi timp, însa, noile democraţii din această regiune continuă să se confrunte cu numeroase fenomene negative care afectează calitatea actului de guvernare. În acest context, ***guvernarea ineficientă,*** afectată de corupţie instituţională şi clientelism politic, de ineficienţa administraţiei publice, lipsa de transparenţă şi de responsabilitate publică, de birocraţie excesivă şi tendinţe autoritariste, subminează încrederea cetăţenilor în instituţiile publice şi poate constitui o ameninţare majoră la adresa securităţii statelor. În aria de interes strategic a României, guvernarea ineficientă pune adesea în pericol exerciţiul normal al drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, afectează îndeplinirea obligaţiilor internaţionale - inclusiv a celor ce vizează protecţia identităţii naţionale - putând genera crize umanitare cu impact transfrontalier.

Securitatea naţională poate fi, de asemenea, pusă în pericol de o serie de fenomene negative grave, de natură geo-fizică, meteo-climatică ori asociată, provenind din mediu sau reflectând degradarea acestuia, inclusiv ca urmare a unor activităţi umane periculoase, dăunatoare sau iresponsabile. Între acestea, se pot înscrie: catastrofele naturale sau alte fenomene geo- sau meteo-climatice grave (cutremure, inundaţii, încălzirea globală şi alte modificări bruşte şi radicale ale condiţiilor de viaţă); tendinţa de epuizare a unor resurse vitale; catastrofele industriale sau ecologice având drept consecinţe pierderi mari de vieţi omeneşti, perturbarea substanţială a vieţii economico-sociale şi poluarea gravă a mediului pe teritoriul naţional şi în regiunile adiacente; posibilitatea crescută a producerii unor pandemii.

Riscurile şi ameninţările la adresa securităţii naţionale pot fi potentaţe şi amplificate de existenţa unor **vulnerabilitaţi şi disfunctionalităţi,** între care pot fi considerate ca generatoare de preocupări sau pericole următoarele: dependenţa accentuată de unele resurse vitale greu accesibile; tendinţele negative persistente în plan demografic şi migraţia masivă; nivelul ridicat al stării de insecuritate socială, persistenţa stărilor de sărăcie cronică şi accentuarea diferenţelor sociale; proporţia redusă, fragmentarea şi rolul încă nesemnificativ al clasei de mijloc în organizarea

vieţii economico-sociale; fragilitatea spiritului civic şi dificultăţile de manifestare a solidarităţii civice; infrastructura strategică slab dezvoltată şi insuficient protejată; starea precară şi eficienţa redusă a sistemului de asigurare a sănătăţii populaţiei; carenţele organizatorice, insuficienţa resurselor şi dificultăţile de adaptare la cerinţele societăţii a sistemului de învăţământ; expertiza redusă, organizarea inadecvată şi precaritatea resurselor alocate pentru managementul situaţiilor de criză; angajarea insuficientă a societăţii civile în dezbaterea şi soluţionarea problemelor de securitate.

II. UN VIITOR SIGUR ŞI PROSPER PENTRU ROMÂNI: CĂILE CONSTRUCŢIEI

Strategia de Securitate Naţională reprezintă programul politic pentru realizarea unei României moderne, prospere, cu un profil regional distinct, deplin integrată în comunitatea europeană şi euro-atlantică, angajată ferm în promovarea democraţiei şi libertăţii, într-o lume globală dinamică şi complexă, cu cetăţeni ce trăiesc în siguranţă.

Scopul prezentei strategii este mobilizarea eforturilor naţiunii pentru accelerarea proceselor de modernizare şi integrare apte să garanteze securitatea şi prosperitatea ţării, într-o lume mai sigură şi mai bună. El se realizează pe baza unui nou proiect naţional, realist şi pragmatic, vizând construcţia unui **viitor mai sigur şi prosper pentru români,** într-o ţară cu o **democraţie matură, consolidată, deplin integrată în comunitatea europeană si euro-atlantică**, prin promovarea fermă a libertăţiilor politice, economice şi sociale, a respectului pentru demnitatea umană, prin angajarea conştientă şi responsabilă a poporului român şi colaborarea activă cu naţiunile aliate, partenere şi prietene.

Pentru înfăptuirea acestor **obiective majore**, strategia de securitate naţională urmăreşte identificarea oportună şi contracararea pro-activă a riscurilor şi ameninţărilor, prevenirea conflictelor şi managementul eficient al situaţiilor de criză, participarea activă la promovarea democraţiei şi construcţia securităţii şi prosperităţii în vecinătatea României şi în alte zone de interes strategic, transformarea instituţiilor şi îmbunătăţirea capabilităţilor naţionale.

Securitatea naţională şi prosperitatea sunt *termenii inseparabili ai aceleiaşi ecuaţii* a cărei rezolvare nu poate fi decât rezultanta majoră a unui proces complex de garantare a intereselor naţionale vitale. Cumulativ, gama acestora cuprinde, în esenţă: integrarea deplină în Uniunea Europeană şi asumarea responsabilă a calităţii de membru al Alianţei Nord-Atlantice; menţinerea integrităţii, unităţii, suveranităţii, independenţei şi indivizibilităţii statului român; dezvoltarea unei economii de piaţă competitive, dinamice şi performante; modernizarea radicală a sistemului de educaţie şi valorificarea eficientă a potenţialului uman, ştiinţific şi tehnologic naţional; creşterea bunăstării cetăţenilor, a nivelului de trai şi de sănătate a populaţiei; afirmarea şi protejarea culturii, identităţii naţionale şi vieţii spirituale, în contextul participării active la construcţia identităţii europene.

În plan intern, condiţiile înfăptuirii acestor deziderate sunt: stabilitatea politică; participarea activă a societăţii civile; exerciţiul deplin şi responsabil al drepturilor şi libertăţilor democratice; modernizarea infrastructurii critice; utilizarea eficientă a resurselor umane, economice şi tehnologice; menţinerea stabilităţii sistemului financiar-bancar şi a pieţei de capital; protejarea resurselor naturale şi a mediului.

În plan extern, realizarea lor este condiționată de: reconstrucția şi dinamizarea cooperării trans-atlantice; consolidarea relațiilor de parteneriat strategic; promovarea democrației şi asigurarea păcii şi stabilității în zonele de interes strategic; sprijinirea activă a comunităților româneşti din arealul istoric, a românilor de pretutindeni, pentru păstrarea identității lor naționale şi culturale.

În cadrul eforturilor vizând protejarea, apărarea şi promovarea intereselor sale legitime, România respectă principiile şi normele dreptului internațional şi dezvoltă dialogul şi cooperarea cu organizațiile internaționale şi cu statele interesate în realizarea stabilității şi securității internaționale. România este direct interesată să joace un rol activ şi constructiv în plan regional, să fie o punte de legătură între civilizații, interese economice şi culturale diferite, în beneficiul stabilității şi prosperității întregii Europe.

În condițiile în care, în relațiile internaționale, tendințele majore sunt extinderea democrației şi cooperarea instituționalizată, pentru România esențială este promovarea intereselor naționale prin mijloace paşnice - politice, diplomatice, economice şi culturale. În acelaşi timp însă, pentru protejarea şi apărarea intereselor sale legitime, România trebuie să fie pregătită ca, împreună cu aliații şi partenerii, să folosească toate mijloacele legale - inclusiv cele ce privesc întrebuințarea elementelor de forță ale capacităților naționale, ca soluție de ultimă instanță.

Promovarea acestor valori şi interese are în vedere: creşterea capacității de acțiune a instituțiilor care au responsabilități primordiale în domeniul securității naționale; consolidarea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice şi al Uniunii Europene, concomitent cu întărirea capacității țării noastre de acționa ca vector dinamic al politicilor UE şi NATO vizând securitatea euro-atlantică, dezvoltarea economică susținută şi accesul la resurse vitale; prevenirea şi contracararea eficientă a terorismului internațional, proliferării armelor de distrugere în masă şi a criminalității transfrontaliere ce provine din sau tranzitează prin România; participarea activă, în spiritul legalității internaționale şi al multilateralismului efectiv, la operațiuni în sprijinul păcii şi la alte acțiuni vizând soluționarea crizelor internaționale; reconfigurarea securității enegetice a României în acord cu politica energetică a Uniunii Europene; măsuri efective pentru stoparea declinului demografic al Romaniei.

Principiile ce călăuzesc fundamentarea strategiei de securitate națională sunt: convergența dintre politica de securitate şi politica de dezvoltare economico-socială; abordarea sistemică şi comprehensivă a politicii de securitate; abordarea cu prioritate a problematicii securității cetățeanului şi securității publice; deplina concordanță între evaluarea mediului de securitate, opțiunea politică şi acțiunea strategică. In procesul de înfăptuire a obiectivelor asumate, strategia asigură evaluarea realistă a riscurilor şi amenințărilor, identificarea corectă a valorilor şi intereselor fundamentale ce trebuie protejate, stabilirea judicioasă a obiectivelor şi a căilor de înfăptuire a lor, modalități adecvate de mobilizare a resurselor necesare pentru realizarea proiectului național.

Prioritar, **căile construcției** ce vizează promovarea acestor acestor valori şi interese şi înfătuirea acestor obiective se definesc astfel:

- Prioritățile participării active la înfăptuirea securității internaționale;
- Construcția noii identitați europene şi euro-atlantice a României;
- Securitatea şi stabilitatea regională în contextul unei noi paradigme;
- Asumarea rolului de vector dinamic al securității în zona Mării Negre;

- Abordarea cuprinzătoare şi adecvată a problematicii securităţii interne;
- Buna guvernare - instrument esenţial în construcţia securităţii naţionale;
- Economia competitivă şi performantă - pilon al securităţii naţionale;
- Transformarea instituţiilor cu responsabilităţi în domeniul securităţii naţionale;
- Modernizarea şi protecţia activă a infrastructurii strategice.

III. PRIORITĂŢILE PARTICIPĂRII ACTIVE LA CONSTRUCŢIA SECURITĂŢII INTERNAŢIONALE: PROMOVAREA DEMOCRAŢIEI, LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI INTERNAŢIONAL ŞI COMBATEREA PROLIFERĂRII ARMELOR DE DISTRUGERE ÎN MASĂ

Angajarea activă în procesul de înfăptuire a securităţii prin **promovarea democraţiei, lupta impotriva terorismului internaţional şi combaterea proliferărarii armelor de distrugere** în masă reprezintă un imperativ pentru politica externă a României şi constituie condiţia fundamentală a participării la beneficiile globalizării, exploatării oportunităţilor pe care le prezintă mediul de securitate internaţional şi contracarării eficiente a riscurilor şi ameninţărilor majore.

Promovarea democraţiei: Într-o lume interdependentă, aflată sub efectele procesului de globalizare, cea mai adecvată metodă de a garanta libertatea şi respectul pentru demnitatea umană, existenţa sigură a statului român şi prosperitatea naţiunii, siguranţa cetăţeanului şi prezervarea identităţii naţionale este **securitatea democratică**, securitate ce se realizează prin **cooperare, modernizare accelerată şi integrare** şi permite **participarea** adecvată la gestiunea afacerilor globale, un rol activ în cadrul comunităţii euro-atlantice, concentrarea eforturilor pe obiective vitale, specializarea pe roluri strategice şi funcţionalităţi relevante, precum şi utilizarea inteligentă a resurselor.

În **plan extern**, aceasta se realizează prin participarea activă - politică, diplomatică, economică, informativă, militară şi de altă natură - la promovarea democraţiei, securităţii şi prosperităţii în vecinătatea României şi în alte zone de interes strategic. Raţiunea acestei abordări se întemeiază pe convingerea că democraţia este cea mai importantă pavăză şi armă de luptă împotriva terorismului.

În contextul actualului cadru multilateral de securitate, prezenta strategie se bazează prioritar pe următorii piloni: calitatea de membru al Alianţei Nord-Atlantice, integrarea în Uniunea Europeană şi consolidarea parteneriatelor strategice. România consideră, totodată, că un rol important în asigurarea păcii şi securităţii internaţionale, zonale şi regionale revine acţiunii în cadrul ONU, OSCE şi structurilor de securitate regională, precum şi cooperării active cu alte centre de putere globală, cu statele şi organizaţiile care au o pondere semnificativă în securitatea diferitelor regiuni ale lumii.

În cadrul eforturilor vizând promovarea democraţiei, România sprijină activ acţiunea de reformare a ONU şi eforturile comunităţii internaţionale având ca scop transformarea profundă a organizaţiei pentru a putea răspunde cerinţelor secolului XXI, acţionează pentru intensificarea şi eficientizarea eforturilor Consiliului Europei vizând protecţia drepturilor omului şi consolidarea statului de drept în spaţiul de securitate european şi euro-asiatic şi militează pentru dinamizarea activităţii OSCE.

Cooperarea trebuie să vizeze îndeosebi adoptarea şi aplicarea unor măsuri de tip pro-activ, anticipativ, pentru contracararea eficientă a terorismului internaţional structurat şi a proliferării armelor de distrugere în masă, precum şi a celorlalte riscuri şi

ameninţări. Măsurile avute în vedere vor fi, prioritar, de natură politică, diplomatică, economică şi socială, precum şi cele ce privesc acţiunea civică, dublate permanent de un efort adecvat, legitim şi eficient în plan informaţional. Măsurile de contracarare prin forţă, inclusiv prin instrumente militare, vor fi întotdeauna acţiuni de ultimă instanţă, conforme cu prevederile dreptului internaţional şi proporţionale cu natura, urgenţa şi caracteristicile pericolului.

Definirea unui cadru legitim de angajare pro-activă, capabil să prevină, să pre-întâmpine şi să combată eficient noile riscuri şi ameninţări, solicită o combinaţie complexă de politici, instrumente juridice şi acţiuni ce trebuie realizată atât prin eforturi doctrinare, normative şi organizatorice interne cât şi prin activitatea desfăşurată în cadrul structurilor integrate de securitate şi al cooperării internaţionale. Aceste eforturi trebuie să vizeze: definirea obiectivă a indicilor de risc, ameninţare şi pericol şi monitorizarea activă a acestora; stabilirea modalităţilor de contracarare eficientă a lor, indiferent de distanţa faţă de frontiere; securizarea modernă a frontierelor; organizarea sistemică a securităţii interne, a apărarii teritoriului, cetăţenilor, drepturilor şi bunurilor lor, a instituţiilor şi infrastructurii împotriva noilor riscuri şi ameninţări. În stabilirea căilor de acţiune pentru întreprinderea unor astfel de acţiuni, ca actor internaţional şi membru al NATO şi Uniunii Europene, România va acţiona prin toate metodele legitime, împreună cu statele aliate, partenere şi prietene şi concertat cu măsurile puse în practică de comunitatea internaţională.

Participarea la efortul internaţional de luptă împotriva terorismului internaţional: Terorismul internaţional de sorginte extremist-religioasă, structurat în reţele trasfrontaliere, ce se manifestă ca purtător al unei ideologii totalitare şi absurde, reprezintă ameninţarea cea mai gravă care pune în pericol securitatea naţiunilor democratice ale lumii, civilizaţia umană în ansamblul său. Nici o ţară din lume nu se poate considera la adăpost de acest pericol şi nici un stat democratic nu îşi poate neglija responsabilităţile ce îi revin ca membru al comunităţii internaţionale. Terorismul nu poate fi ignorat, nu poate fi tolerat şi nu poate fi învins decât prin solidaritate şi acţiune colectivă. Neutralitatea în războiul global împotriva terorismului nu este posibilă, iar neparticiparea la efortul statelor democratice vizând eradicarea terorismului nu reprezintă o garanţie de securitate.

Pentru combaterea acestui flagel, România va acţiona, ori de câte ori va fi necesar, în cadrul NATO, al UE şi al altor organizaţii internaţionale care au acelaşi obiective, împărtăşesc aceleaşi valori şi promovează aceleaşi interese, urmărind realizarea consensului sau concentrarea majorităţii eforturilor pentru acţiuni comune ori complementare. Acţiunile vor viza, în mod deosebit, promovarea şi consolidarea democraţiei, sprijinirea guvernelor şi instituţiilor de securitate şi apărare în lupta împotriva terorismului, participarea la operaţiuni multinaţionale, asistenţă complexă în procesul de reconstrucţie post-conflict. Atunci când realizarea consensului privind astfel de acţiuni nu este necesară ori nu este posibilă, in virtutea convingerilor sale democratice profunde, al intereselor sale vitale şi al evaluărilor responsabile privind natura, iminenţa şi gradul pericolului, România va participa la acţiuni în cadrul unor coaliţii de voinţă, pe baza unor decizii politice raţionale, întemeiate pe prevederile constituţionale şi pe obligaţiile ce decurg din acordurile de cooperare cu naţiunile

aliate, partenere sau prietene, în conformitate cu principiul dreptului la apărare individuală şi colectivă, cu alte prevederi ale dreptului internaţional.

În plan european, acţiunile României vor viza, cu prioritate: realizarea cerinţelor programelor de înfăptuire a spaţiului comun de justiţie şi ordine publică; perfecţionarea mecanismelor de cooperare între serviciile de informaţii şi a activitaţilor de schimb de informaţii - îndeosebi prin cooperarea cu structurile europene de luptă împotriva terorismului; acordarea de asistenţă - în virtutea clauzei de solidaritate - oricărui stat european membru al Uniunii, în cazul în care este ţinta sau victima unui atac terorist; îmbunătăţirea radicală a securităţii frontierelor; perfecţionarea mecanismelor de cooperare între structurile de poliţie şi alte forţe care concură la lupta împotriva terorismului, precum şi a organismelor de luptă pentru prevenirea şi contracararea activităţilor de spălare a banilor; întărirea securităţi aeriene şi maritime. În acelaşi scop, un rol important revine eforturilor vizând îmbunătăţirea activităţii structurilor de cooperare în domeniul justiţiei şi a celor poliţieneşti, concomitent cu dezvoltarea şi interconectarea centrelor europene de gestiune a crizelor. Este necesară, totodată, pregătirea corespunzătoare - în raport cu normele Uniunii Europene - a procedurilor şi măsurilor apte să asigure: îmbunătăţirea planurilor de urgenţă şi a celor privind asistenţa ce trebuie acordatată victimelor; dezvoltarea capabilităţilor de management al consecinţelor, combaterea finanţării terorismului şi protecţia datelor personale. Angajarea responsabilă şi efectivă la campania internaţională împotriva terorismului - inclusiv prin participare militară, atunci şi acolo unde este necesar - reprezintă un reper major al politicii de securitate a României.

Lupta împotriva terorismului trebuie dusă cu respectarea strictă a principiilor democraţiei, dreptului internaţional, demnităţii umane, a drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, în condiţiile în care nu poate exista nici o înţelegere şi nici un compromis în relaţiile cu teroriştii. În acelaşi timp, este necesar să se găsească un echilibru rezonabil şi eficient între restricţii, constrângeri şi măsuri punitive, pe de o parte, şi protecţia nealterată a libertăţilor şi drepturilor democratice, inclusiv prin asigurarea transparenţei responsabile şi a dreptului la informare**.**

În acest cadru, principalele direcţii de acţiune ale instituţiilor naţionale care au atribuţii în domeniul combaterii terorismului vor fi: întărirea cooperării internaţionale, inclusiv prin finalizarea eforturilor vizând definirea clară şi cuprinzătoare a terorismului şi stabilirea procedurilor standard de operare; realizarea consensului între forţele politice, organizaţiile non-guvernamentale şi societatea civilă cu privire la necesitatea promovării politicii de "toleranţa zero" în lupta împotriva terorismului; perfecţionarea sistemului naţional de management al crizelor, pentru acţiunea coerentă a autorităţilor şi instituţiilor cu responsabilităţi în combaterea terorismului; o mai bună cunoaştere a structurilor, metodelor şi tehnicilor teroriste.

În esenţă, este vorba de elaborarea unei noi strategii de luptă împotriva terorismului internaţional având ca scop: să revigoreze baza doctrinară şi normativă a întrebuinţării forţelor; să asigure prevenirea, descurajarea şi contracararea pro-activă a pericolului terorist prin acţiuni desfăşurate în plan naţional, în cadrul Uniunii Europene şi NATO şi în zonele generatoare de terorism; să permită armonizarea eforturilor

politice, diplomatice, ale serviciilor de informații şi ale forțelor armate angajate în lupta impotriva terorismului, inclusiv o mai bună cooperare şi coordonare operațională.
O asemenea strategie, capabilă să legitimeze - sub autoritatea Preşedintelui României şi sub control parlamentar eficient - participarea efectivă a forțelor naționale la războiul global împotriva terorismului, poate genera convergența efortului, sprijinul şi implicarea activă a populației, reducerea vulnerabilităților în situații de criză.

Combaterea proliferării armelor de distrugere în masă: La început de mileniu, omenirea trăieşte, în mod paradoxal, o nouă etapă a coşmarului distrugerii sale, ca urmare a folosirii iraționale a rezultatelor dezvoltării fără precedent a ştiinței şi tehnologiei moderne. În pofida unor progrese majore în reducerea arsenalului nuclear strategic, a unor succese importante obținute prin implementarea acordurilor internaționale de neproliferare, pericolul distrugerii civilizației umane şi a vieții, prin folosirea unor astfel de mijloace, se menține ridicatş unele state posesoare dezvoltă noi tipuri de mijloace de luptă şi de transport la țintă; numărul statelor care dobândesc ilegal accesul la armele de distrugere în masă creşte continuu; evoluțiile doctrinare acreditează tot mai frecvent ideea posibilității folosirii unor astfel de mijloace de luptă în cadrul operațiilor militare; controlul unor guverne asupra mijloacelor de luptă existente, componentelor în curs de realizare şi tehnologiilor de fabricație, precum şi a produselor cu dublă utilizare ori precursoare, scade alarmant. Sporesc, totodată, riscurile ca armele de distrugere în masă să facă joncțiunea cu terorismul internațional sau ca terorismul nuclear să fie promovat de regimuri iresponsabile. Aceste evoluții pun probleme grave de securitate la adresa cetățenilor, comunităților şi instituțiilor.

România sprijină activ eforturile comunității internaționale democratice pentru prevenirea şi combaterea acestui fenomen. Ca membră a comunității euro-atlanice şi pe temeiul obligațiilor asumate prin acordurile de parteneriat, România participă efectiv la formularea şi implementarea politicile NATO în domeniu, aplică ferm şi promovează activ strategia de neproliferare a Uniunii Europene şi contribuie la eforturile Națiunilor Unite şi ale altor organizații de securitate internațională, precum şi la eforturile partenerilor strategici care vizează combaterea proliferării şi a încercărilor unor state de a folosi pretextul dezvoltării capacităților nucleare civile pentru producerea de arme de distrugere în masă.

Riscul achiziționării sau producerii de către grupuri teroriste a armelor de distrugere în masă necesită îmbunătățirea continuă a politicilor de contra-proliferare şi ne-proliferare, perfecționarea sistemului național de control în cooperare cu sistemele similare ale statelor membre în NATO şi Uniunea Europeană, precum şi participarea responsabilă la regimurile şi acordurile internaționale în vigoare.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Guvernul României, Ministerul de Externe, serviciile de informații, contra-informații şi securitate, celelalte ministere si agențiile guvernamentale cu atribuții în domeniu, precum şi organizațiile neguvernamentale şi alte instituții de profil sunt chemate să-şi sporească eforturile vizând reorganizarea, diversificarea şi creşterea eficienței structurilor de acțiune şi elaborarea a unei strategii coerente de combatere a proliferării armelor de distrugere în masă, în conformitate cu interesele de securitate ale României şi cu obligațiile asumate prin tratate. Pornind de la statutul ței noastre de stat neposesor de arme de distrugere în masă, eforturile vor fi

concentrate prioritar asupra implementării eficiente a unor măsuri compexe şi adecvate de ne-proliferare, contra-proliferare şi de gestionare a consecinţelor folosirii sau acţiunii accidentale a unor astfel de mijloace.

Măsurile vizând ne-proliferarea vor fi realizate prin redimensionarea acţiunilor tradiţionale (politice, diplomatice, de control al armamentelor, înţelegeri multilaterale, de controlul al exporturilor) şi armonizarea mecanismelor şi proceselor naţionale cu cele ale NATO, UE, ONU şi AIEA. În acest sens, principalele direcţii de acţiune pentru realizarea ne-proliferării armelor de distrugere în masă şi a mijloacelor de transport la ţintă vor viza: creşterea contribuţiei României la eforturile comunităţii internaţionale privind respectarea fermă a tratatelor internaţionale în domeniul dezarmării şi interzicerii armelor de distrugere în masă; întărirea regimurilor şi aranjamentelor de control al exporturilor şi interdicţia transferurilor ilegale de materiale nucleare, bacteriologice, chimice şi radiologice; participarea - sub toate formele legale şi posibile - la eforturile comunităţii internaţionale pentru blocarea accesului ilegal al unor state la armele de distrugere in masă .

IV. CONSTRUIREA NOII IDENTITĂŢI EUROPENE ŞI EURO-ATLANTICE A ROMÂNIEI

Construcţia statutului european şi euro-atlantic al României reprezintă o direcţie prioritară de acţiune pe care trebuie canalizate eforturile politice, organizatorice şi financiare ale autorităţilor publice şi instituţiilor de securitate.

Alianţa Nord-Atlantică - organizaţie bazată pe comunitatea de valori şi interese care se adptează constant noilor riscuri şi ameninţări - rămâne principala structură de apărare colectivă capabilă să garanteze securitatea democratică. Garanţiile de securitate de care beneficiem în cadrul NATO - expresie a solidarităţii euro-atlantice - sunt cele mai solide din istoria României. În ultimul deceniu, organizaţia şi-a dovedit pe deplin viabilitatea, capacitatea de transformare şi de extindere geografică, spre a face faţă noilor provocări, riscuri şi ameninţări. Cooperarea cu statele membre, cu ţările participante la programul de Parteneriat pentru Pace şi la iniţiativele de cooperare regională constituie, pentru România, garanţia consolidării securităţii în spaţiul euro-atlantic şi în zonele adiacente, a împărţirii echitabile a costurilor, riscurilor şi avantajelor. Dobândirea calităţii de membru al Alianţei a adus României certitudini în domeniul securităţii sale, garanţii reale de apărare, accesul la procesul de decizie asupra securităţii euro-atlantice, dar şi obligaţii corespunzătoare.

În contextul aceloraşi evoluţii, România trebuie să îşi intensifice eforturile privind racordarea la structurile de securitate ale Uniunii Europeane, în condiţiile în care organizaţia şi-a dezvoltat, în mod semnificativ, o politică externă, de securitate şi de apărare comună, care - dincolo de dificultăţile inerente unui proces atât de complex - avansează în direcţia dezvoltării şi consolidării cooperării trans-atlantice. Această cooperare vizează îndeosebi armonizarea contribuţiei la întărirea păcii şi securităţii internaţionale, la lupta împotriva terorismului şi proliferării, la soluţionarea situaţiilor de criză din Europa, Orientul Apropiat şi alte zone ale lumii.

Ca parte a acestui spaţiu geopolitic, România este conştientă **că securitatea comunităţii euro-atlantice este indivizibilă** iar **relaţia trans-atlantică este fundamentul acesteia.** În consens cu o astfel de abordare, România sprijină activ demersurile vizând reconstrucţia şi dinamizarea acestei relaţii, necesitatea unei

transformări profunde a Alianței, complementaritatea funcțională în materie de securitate a NATO şi Uniunii Europene, ca şi nevoia de evitare a paralelismelor, duplicărilor şi a tendințelor competitive în domeniul realizării capabilităților, structurilor de comandă, strategiilor şi doctrinelor. Cooperarea Romaniei cu statele membre ale celor două organizații, în materie de securitate, se va desfăşura în conformitate cu valorile şi interesele naționale, armonizate cu setul de valori şi interese pe care cele două organizații democratice le promovează, cu principiile de acțiune ale Alianței Nord-Atlantice şi Uniunii Europene.

Procesele de aderare a României la NATO şi de integrare în Uniunea Europeană au determinat o modificare substanțială a statutului şi identității sale strategice. Modernizarea statului român, a sistemului său de securitate precum şi a societății româneşti au fost semnificativ potențate de activitățile desfăşurate în cadrul proceselor de integrare în cele două organizații. Din această perspectivă, dinamica dezvoltării identității europene şi euro-atlantice a României, precum şi cea referitoare la configurarea unui profil corespunzător potențialului său geo-strategic, vor fi reproiectate la nivel structural şi promovate într-un ritm accelerat. Calitatea de membru implică, în mod obligatoriu, identificarea unui rol specific şi activ al României în cadrul celor două organizații şi asigurarea resurselor necesare pentru îndeplinirea acestui rol.

În acest sens, România va acționa pentru promovarea unei relații de coordonare politică şi strategică a eforturilor de securitate ale celor două organizații, pe baza valorilor şi intereselor comune, cu menținerea rolului fundamental al Alianței în apărarea colectivă şi securitatea euro-atlantică şi creşterea contribuției Uniunii Europene la înfăptuirea scopurilor comune, îndeosebi în planul securității pan-europene, euro-asiatice, în Orientul Mijlociu şi pe continentul african. În acest context, concomitent cu menținere unui interes major pentru consolidarea capacităților şi mecanismelor de apărare colectivă ale Alianței şi crearea noilor capabilități apte să permită creşterea contribuției sale la pacea şi securitatea globală, România va sprijini atât întărirea rolului politic şi de forum de consultări al NATO, cât şi sporirea dimensiunii specifice de securitate şi apărare a Uniunii Europene, considerând că acestea constituie cea mai eficientă cale de abordare a strategiei globale de contracarare a noilor riscuri şi amenințări la adresa securității spațiului euro-atlantic.

România va participa activ la procesul decizional şi la dezvoltările conceptuale în cadrul Alianței şi îşi va îndeplini angajamentele asumate atât în privința contribuției cu forțe puse la dispoziția organizației, cât şi a participării la operațiunile de gestionare a crizelor sub autoritatea NATO, la acțiunile consacrate contracarării terorismului şi proliferării armelor de distrugere în masă, precum şi la procesele de reconstrucție a păcii şi de promovare a democrației.

În ceea ce priveşte Uniunea Europeană, România va susține dezvoltarea politicii externe şi de securitate comună şi a politicii europene de securitate şi apărare, inclusiv prin creşterea contribuției la capabilitățile militare şi la cele privind combaterea terorismului şi managementul urgențelor civile în spațiul unional, concomitent cu sporirea participării la promovarea democrației, păcii, securității şi prosperității în cadrul politicii de vecinătate şi la operațiunile de gestionare a crizelor regionale şi de securizare a fluxurilor energetice şi comerciale.

Concomitent, România va acorda o atenție sporită şi va aloca resurse adecvate pentru protecția eficientă a frontierelor sale, pornind de la premisa că, pe de o parte, aceasta constituie o responsabilitate majoră de securitate națională şi, pe de altă parte, îndeplinirea unei obligații importante față de Alianța Nord-Atlantică şi Uniunea Europeană. În îndeplinirea obligațiilor privind securizarea frontierei, România urmăreşte atât creşterea gradului de securitate al cetățenilor săi şi cei ai Europei, cât şi transformarea granițelor într-o punte activă de cooperare şi comunicare cu noile democrații din vecinătatea estică a Uniunii Europene.

V. REALIZAREA SECURITĂȚII ŞI STABILITĂȚII REGIONALE ÎNTR-O NOUĂ PARADIGMĂ

În calitatea sa de stat aflat într-o zonă de importanță strategică pentru cele două organizații, România trebuie să joace un rol de importanță majoră în procesul de definire şi implementare a politicilor stabilizatoare, de cooperare şi asistență de securitate ale NATO şi Uniunii Europene, în Europa de Sud-Est şi de Est, precum şi în Caucazul de Sud, Orientul Mijlociu şi Regiunea Caspică.

În ani precedenți, România s-a aflat între două focare majore de instabilitate şi conflict. Absența unor strategii anticipative adecvate ale comunității internaționale pentru aceste regiuni - stategii apte să prevină violențele majore şi crimele împotriva păcii şi umanității - a făcut ca violențele din spațiul ex-iugoslv să fie de lungă durată iar eforturile vizând soluționarea problemelor să sufere de lipsă de coerență şi perspectivă. Prin intervenția comunității euro-atlantice şi prin măsuri de impunere şi menținere a păcii luate în ultimii ani, intensitatea conflictelor care au afectat pacea şi securitate în Balcani s-a diminuat în mod semnificativ, iar prin admiterea României şi Bulgariei în NATO situația din regiune a devenit mai stabilă. Aportul României la securitatea regională a fost direcționată spre afirmarea rolului de contributor activ în domeniul securității şi de factor de cooperare, stabilitate democratică şi progres.

Dată fiind proximitatea geografică şi conexiunile regionale, interesul primordial al României în acest domeniu constă în democratizarea, dezvoltarea economică, stabilitatea şi orientarea regiunii spre integrarea europeană, simultan cu sporirea importanței României ca factor de securitate regional. Dacă, la nivel global, România a dovedit că poate aduce o contribuție importantă la stabilizarea şi democratizarea unor state precum Afganistan sau Irak, că este capabilă şi dispune de experiența necesară pentru a fi un promotor al democrației şi stabilității în zone în care are interese legitime, la nivel regional, țara noastră îşi va asuma un rol pro-activ mai pronunțat. În acest context, eforturile strategice vor fi direcționate pentru soluționarea problemelor de securitate care afectează încă Balcanii de Vest şi vecinătatea estică a României, în aşa fel încât cele două regiuni să poată intra treptat într-un proces efectiv de integrare europeană şi euro-atlantică.

Cooperarea regională în domeniul securității - materializată în existența unui număr mare de organizații - oferă oportunitatea perfecționării mecanismelor comune de evaluare a mediului strategic, de identificare a unei agende comune a riscurilor şi a unor instrumente adecvate pentru gestionarea crizelor. Armonizarea eforturilor acestora, orientarea activităților lor în deplină consonanță cu eforturile NATO şi ale Uniunii Europene, dar mai ales *creşterea responsabilității statelor sud-est europene, a*

conducătorilor acestora şi a forţelor politice naţionale, pentru securitatea regiunii, sporirea contribuţiei lor la soluţionarea stărilor de tensiune, criză şi conflict reprezintă imperativele majore ale noii paradigme de securitate regională.

În fapt, **soluţiile la problemele regionale trebuie să vină preponderent din cadrul regiunii.** Este timpul ca statele sud-est europene, forţele politice din aceste ţări, organizaţiile guvernamentale, non-guvernamentale sau civice, conducătorii politici şi reprezentanţii diferitelor mişcări să-şi asume răspunderea directă pentru soluţionarea problemelor cu care se confruntă regiunea, în condiţiile în care comunitatea internaţională a făcut şi face eforturi majore. Aceasta impune - pentru factorii politici responsabili din zonă - o conştiinţă civică modernă şi matură, promovarea fermă a principiilor democratice, deplin respect pentru demnitatea umană, libertatea şi identitatea tuturor, preocupare activă pentru menţinerea stabilităţii frontierelor şi încetarea propagandei în favoarea violenţei etnice sau religioase şi separatismului.

Obiectivul fundamental al acţiunii tuturor acestor factori trebuie să-l reprezinte securitatea democratică, justă şi egală pentru toţi, şi canalizarea eforturilor ce vizează prosperitatea oamenilor spre pregătirea integrării în Uniunea Europeană. Obiectivele României în regiune vizează consolidarea perspectivelor europene ale acestor state, eliminarea riscurilor legate de terorism, de crima organizată şi de trafic ilegal, şi edificarea stabilităţii durabile, bazate pe democraţie, prosperitate, respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

În atingerea acestor obiective, Romania va sprijini activ, în conformitate cu principiile dreptului internaţional, aplicarea rezoluţiilor Consiliului de Securitate, a deciziilor şi recomandărilor OSCE şi ale Consiliului Europei şi va contribui eficient, amplificându-şi relaţiile cu statele din regiune, la înfăptuirea măsurilor şi programelor politice, economice şi de securitate în cadrul NATO şi UE. În acest domeniu, prioritară este înlăturarea blocajelor din calea soluţionării diferendelor şi stărilor de tensiune, care să permită dezvoltarea instituţiilor democratice, să genereze securitate şi să deschidă perspectivele prosperităţii, prin respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului şi acceptarea multiculturalităţii.

Într-un astfel de registru modern, vor fi abordate şi preocupările legitime ale statului român pentru îmbunătăţirea statutului juridic, a condiţiilor de viaţă şi a tratamentului de care se bucură comunităţilor româneşti din alte state, conform cu normele internaţionale, cu standardele europene şi angajmentele asumate prin acorduri bilaterale.

VI. ROMÂNIA - VECTOR DINAMIC AL SECURITĂŢII ŞI PROSPERITĂŢII ÎN REGIUNEA MĂRII NEGRE

Ca stat de graniţă al Uniunii Europene şi ca membru al NATO, România are interesul major de a se învecina cu state stabile, democratice şi prospere deoarece acestea menţin pacea şi buna-înţelegere în relaţii, creează comunităţi pluraliste şi au un comportament predictibil în domeniul securităţii. **Construirea unui regim de securitate şi prosperitate în zona Mării Negre reprezintă o direcţie distinctă de acţiune a acestei strategii.**

România are un interes strategic fundamental ca regiunea extinsă a Mării Negre să fie stabilă, democratică şi strâns conectată la structurile europene şi euro-atlantice.

Subsumat acestui interes, obiectivul strategic al țării noastre - vector dinamic al securității democratice, stabilității şi prosperității economice - este acela de a stimula o implicare europeană şi euro-atlantică cât mai puternică în regiune.

Localizată la interferența a trei zone de importanță deosebită - Europa, Orientul Mijlociu si Asia Centrală - regiunea Mării Negre este o zonă principală de tranzit pentru resurse energetice şi, totodată, un spațiu important de manifestare a unor riscuri asimetrice şi focare de conflict, având un impact semnificativ asupra securității euro-atlantice. Departe de posibilitatea de a fi considerată o simplă zonă-tampon sau periferică, regiunea Mării Negre este un **conector de importanță primordială**, situat pe coridorul ce leagă comunitatea euro-atlantică (în calitate de furnizor de securitate şi consumator de energie) de arealul strategic Orientul Mijlociu - Regiunea Caspică - Asia Centrală (în calitate de furnizor de energie şi consumator de securitate). Din punct de vedere energetic, regiunea Mării Negre este principalul spațiu de tranzit şi - într-o măsură importantă - o sursă majoră pentru energia ce se consumă în Europa, în timp ce prognozele întrevăd posibilitatea creşterii substanțiale a ponderii sale în următoarele decenii, fapt ce îi conferă un rol crucial în securitatea energetică a Europei.

Din punct de vedere al provocărilor de securitate, regiunea este o oglindă fidelă a noilor riscuri şi amenințări şi un virtual poligon periculos pentru experimentarea lor. În rândul acestora trebuie menționate:

- Terorismul - prin atentatele criminale produse şi activitățile de colectare de fonduri şi spălare de bani şi prin posibilitățile de recrutare, pregătire şi adăpostire, îndeosebi în regiunile separatiste aflate în afara controlului autorităților legitime. Terorismul din această regiune este conectat la rețelele internaționale, se manifestă pe fondul unor acțiuni separatiste şi are legături puternice cu criminalitatea transfrontalieră organizată.
- Proliferarea se manifestă îndeosebi sub forma traficului de materiale radioactive şi speciale, tehnologie şi know-how necesare pentru construcția armelor de distrugere în masă şi a vectorilor purtători. Prăbuşirea fostei URSS, destrămarea în parte a industriilor producătoare de arme de distrugere în masă, reducerea rigorii controlului asupra deținătorilor de arsenale de această natură şi existența unor depozite imense de astfel de materiale în regiuni scăpate de sub controlul autorităților competente, fac ca această regiune să poată fi considerată o piață neagră foarte periculoasă pentru proliferarea armelor de distrugere în masă.
- Conflictele latente (înghețate): regiunea Mării Negre este cea mai bogată parte a Europei în astfel de conflicte, stări tensionate şi dispute şi, probabil, una din cele mai dense de pe glob. Conflictele separatiste "clasice" din estul Republicii Moldova (Transnistria), vestul şi nordul Georgiei (Abhazia şi Osetia de Sud), vestul Azerbaidjanului (Nagorno-Karabah), sudul Federației Ruse (Cecenia şi alte republici sau regiuni autonome din Caucazul de Nord), alte mişcări separatiste de mai mică amploare şi intensitate, precum şi stările de tensiune legate de unele dispute teritoriale sau de frontieră reprezintă grave amenințări la adresa securității regiunii şi creează pericolul reizbucnirii unor confruntări violente.
- Traficul ilegal de armament, muniții şi explozivi, traficul de droguri şi de ființe umane, migrația ilegală şi alte aspecte ale criminalității transfrontaliere

organizate constituie o realitate emblematică pentru regiune. Ele se desfăşoară pe uscat şi pe apă, sunt organizate preponderent pe structura vechilor reţele de cooperare ale serviciilor secrete din fosta URSS, au conexuni cu grupările teroriste internaţionale şi sunt favorizate de regimurile şi mişcările separatiste şi de prezenţa ilegală a unor trupe străine pe teritoriul noilor democraţii.

- Guvernarea ineficientă, minată de corupţie endemică şi de criminalitate transfrontalieră organizată, caracterizată prin incapacitatea exercitării corespunzătoare a atribuţiilor de suveranitate în condiţii democratice, poate să afecteze grav activitatea unor state din regiune, să genereze instabilitate şi anarhie, să favorizeze apariţia activităţilor teroriste şi a altor violenţe şi să creeze pericolul întreruperii fluxurilor vitale de aprovizionare cu energie.

Contracararea acestor riscuri şi ameninţări este, înainte de toate, o responsabilitate primordială a statelor riverane la Marea Neagră. Ele trebuie să fie, în primul rând, conştiente de existenţa acestor pericole şi sunt obligate să dezvolte politici interne, externe şi de securitate capabile să neutralizeze fenomenele negative în interiorul propriilor graniţe şi **să se abţină de la sprijinirea, în orice fel, a mişcărilor separatiste, a organizaţiilor extremiste sau teroriste, a activităţilor infracţionale.** Ţările riverane Mării Negre sunt obligate să coopereze activ şi eficient, să promoveze măsuri destinate creşterii încrederii în regiune şi să-şi îndeplinească cu bună credinţă obligaţiile privind reducerea armamentelor convenţionale şi retragerea forţelor militare staţionate ilegal pe teritoriul altor state.

În acelaşi timp însă, pornind de la caracterul indivizibil al securităţii în spaţiul euro-atlantic în acord cu cerinţele globalizării, de la nevoia unui tratament egal pentru toate entităţile care au interese în zonă - inclusiv NATO şi Uniunea Europeană - România apreciază că regiunea Mării Negre este un spaţiu geo-politic deschis comunităţii democratice internaţionale, în cadrul căruia se pot manifesta plenar statele aliate, partenere şi prietene, În acest scop, România promovează activ ideea necesităţii definirii şi implementării **unei strategii euro-atlantice pentru regiunea Mării Negre**, luând în considerare experienţa abordării concertate NATO-UE în procesul de stabilizare din Europa de Sud-Est şi nevoia unui echilibru apt să favorizeze opţiunea democratică a statelor, să preîntâmpine agravarea riscurilor şi ameninţărilor şi să contribuie activ şi eficient la soluţionarea conflictelor, stărilor de tensiune şi disputelor.

Extinderea responsabilităţilor Uniunii Europene în stabilizarea şi reconstrucţia regiunii, consolidarea prezenţei şi a contribuţiei Alianţei Nord-Atlantice şi a Programului de Parteneriat pentru Pace la procesele de promovare a democraţiei, păcii şi securităţii, ca şi prezenţa unor capacităţi operaţionale americane în regiune, reprezintă factori de importanţă vitală, în măsură să contribuie la fundamentarea unei astfel de strategii.

În acest context, prioritar pentru România este armonizarea şi eficientizarea proceselor instituţionale de cooperare iniţiate în anii care au trecut de la prăbuşirea imperiului sovietic, contracararea tentaţiilor monopoliste sau hegemonice şi **stabilirea unui nou cadru de dialog şi cooperare** la care să participe toate statele şi organizaţiile democratice interesate, în condiţiile în care, pentru această regiune, imperativul etapei este **trecerea de la vorbe la fapte**, de la discuţiile despre importanţa şi identitatea

geopolitică a regiunii extinse a Mării Negre la proiectarea de strategii şi programe şi la implementarea acestora, prin acţiuni concrete. În acest sens, România acţionează ferm pentru organizarea Forumului Mării Negre pentru Dialog şi Cooperare - iniţiativă consacrată preponderent promovării democraţiei şi dezvoltării economice, creşterii încrederii, consolidării stabilităţii, păcii şi securităţii. Concomitent, România va sprijini activ procesul de constituire - în spaţiul adiacent Mării Negre - a unei euro-regiuni de dezvoltare economică aptă să faciliteze cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene, să stimuleze dezvoltarea infrastructurii energetice şi de transport, să promoveze comerţul, investiţiile şi perfecţionarea mecanismelor de piaţă.

În ceea ce priveşte problematica soluţionării **conflictelor înghețate,** România va folosi noua fereastră de oportunitate pentru menţinerea ei pe agenda politică a principalilor actori de securitate, va promova strategii politice şi diplomatice ofensive şi se va implica mai activ în funcţionarea mecanismelor care acţionează pentru soluţionarea prin mijloace paşnice a acestor conflicte. Ineficienţa unora dintre mecanismele folosite până în prezent pentru soluţionarea acestor conflicte impune necesitatea reanalizării lor şi o implicare mai activă a statelor şi organizaţiilor care pot aduce o contribuţie pozitivă în acest scop. Este necesar ca, în cadrul unei astfel de strategii, să fie definit un set de principii, norme şi reguli de conduită unitare, conforme cu interesele oamenilor, comunităţilor şi statelor din zonă, cu interesele de securitate ale comunităţii euro-atlantice şi cu prevederile dreptului internaţional, apte să răspundă adecvat diferenţelor specifice fiecărui conflict în parte. Setul de principii, norme şi reguli de conduită ar putea cuprinde obligaţii referitoare la: nerecunoaşterea regimurilor separatiste şi neîncurajarea lor în orice formă; retragerea trupelor străine staţionate ilegal în perimetrul diferitelor enclave; evacuarea depozitelor de armament, muniţii şi explozivi sub control internaţional; desfiinţarea formaţiunilor paramilitare constituite de regimurile ilegale pe teritoriul regiunilor separatiste; declanşarea unui proces dinamic de evoluţie democratică având ca scop reintegrarea acestor regiuni în cadrul statelor democratice din care fac parte de drept.

România urmăreşte implicarea directă în procesul de soluţionare paşnică a conflictelor şi disputelor din proximitatea sa strategică, atât prin acţiuni naţionale cât şi în format multilateral, vizând promovarea democraţiei, sprijinirea eforturilor de apropiere de structurile europene şi euro-atlantice şi a celor având ca scop construcţia securităţii şi prosperităţii. Interesul României este ca procesele de lărgire ale celor două organizaţii să nu conducă la crearea unor noi linii de separaţie în regiunea Mării Negre, astfel că ţara noastră va sprijini efectiv perspectiva integrării europene şi euro-atlantice a statelor din vecinătate.

Pe temeiul relaţiilor speciale dintre România şi Republica Moldova şi în consens cu responsabilităţile fireşti ce decurg din comunitatea de istorie, limbă şi cultură, cu principiul "o singură naţiune - două state" şi cu spiritul politicii europene de vecinătate, **vom acorda o atenţie deosebită cooperării cu Republica Moldova**. România are datoria politică şi morală de a sprijini acest stat în parcurgerea procesului de modernizare, democratizare şi integrare europeană, de a face tot ce este posibil pentru a susţine - din punct de vedere politic, economic şi diplomatic - principiul suveranităţii şi integrităţii sale teritoriale, precum şi pentru a spori contribuţia noastră la extinderea spaţiului de securitate şi prosperitate. În acest scop, vom continua să monitorizăm cu

atenție evoluția conflictului din Transnistria, să contribuim activ la identificarea unor soluții viabile - bazate pe democratizarea şi demilitarizarea regiunii, pe retragerea trupelor şi armamentelor staționate ilegal în estul republicii Moldova - şi să sprijinim implicarea decisivă în procesul de pace a Uniunii Europeane şi SUA. Este, de asemenea, o datorie a noastră să nu acceptam ca Republica Moldova să fie supusă şantajelor de nici o natură şi să sprijinim autoritățile şi populația în depăşirea dificultăților privind asigurarea cu energie.

Un rol important în cadrul procesului de cooperare la Marea Neagră va reveni **dimensiunii economice** a cooperării. În acest scop, România va desfăşura o politică externă şi de cooperare economică marcată de pragmatism şi de folosire a instrumentelor oferite de formatele bilaterale şi multilaterale pentru participarea la proiectele economice cu impact major în consolidarea democrației, securității şi stabilității. Eforturile vor viza, cu prioritate dezvoltarea coridoarelor energetice şi de transport capabile să conecteze economic şi comercial regiunea pontică cu statele comunității euro-atlantice şi să permită o valorificare superioară a potențialului oferit de porturile maritime şi fluviale din regiune, concomitent cu o atenție sporită acordată protecției mediului şi restabilirii echilibrului ecologic al Mării Negre.

Preocupările vor viza, totodată**,** dezvoltarea, cu prioritate, a unor programe prin care vor fi sporite capabilitățile naționale şi regionale de monitorizare şi intervenție rapidă pentru prevenirea şi contracararea riscurilor de securitate provenite din spațiul maritim. De asemenea, vor fi susținute inițiativele prin care va fi sporită capacitatea regională de răspuns la crize şi de contracarare a amenințărilor asimetrice, precum şi cele prin care va fi îmbunătățit cadrul legislativ necesar pentru creşterea încrederii la nivel regional.

VII. SECURITATEA INTERNĂ ÎNTR-O ABORDARE SISTEMICĂ ŞI CUPRINZĂTOARE

Apariția unor riscuri şi amenințări de factură nouă, evoluția complexă a mediului intern, precum şi modificarea substanțială a statutului de securitate al României în plan internațional impune o abordare nouă, într-o manieră integratoare, sistemică şi comprehensivă a obiectivelor de securitate şi apărare internă. Absența unui pericol previzibil privind un posibil atac extern face ca problematica apărarii teritoriului să se pună în parametri fundamental diferiți față de perioada anterioară. În condițiile actuale şi într-o perspectivă plauzibilă, sarcina protejării valorilor şi libertăților, a vieții oamenilor şi a bunurilor lor de pe teritoriul țării nu mai poate fi concepută în termenii apărării teritoriale specifice coalițiilor politico-miltare din perioada razboiului rece şi nici în cei ai războiului popular.

În acelaşi timp, experiența atentatelor teroriste de mare amploare din Statele Unite, din alte state - europene, asiatice şi africane - precum şi experiența unor dezastre naturale de mari proporții, pun în evidență necesitatea unor strategii adecvate pentru protecția şi apărarea vieții, libertății şi demnității umane, precum şi a bunurilor şi activităților pe teritoriul național, în condiții deosebite de pericol.

Securitatea internă reprezintă ansamblul activităților de protecție, pază şi apărare a locuitorilor, comunităților umane, infrastructurii şi proprietății împotriva amenințărilor de natură militară - altele decât agresiunile declanşate de forțe armate - şi

de factură non-militară, precum şi a celor generate de factori geo-fizici, meteo-climatici ori alţi factori naturali, care pun în pericol viaţa, libertăţile, bunurile şi activităţile oamenilor şi ale colectivităţilor, infrastructura critică şi activităţile economico-sociale, sau alte valori naţionale la un nivel de intensitate şi amploare diferit de starea obişnuită.

Securitatea internă priveşte deopotrivă siguranţa cetăţeanului şi securitatea publică, securitatea frontierelor şi cea a transporturilor, protecţia infrastructurii critice, şi cea a sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale. Ea include, de asemenea, securitatea socială şi asigurarea stării de legalitate, contracararea criminalităţii organizate şi securitatea activităţilor financiar-bancare, securitatea sistemelor informatice şi a celor de comunicaţii, protecţia împotriva dezastrelor şi protecţia mediului.

Sarcina asigurării securităţii interne este complexă, intercondiţionată şi implică responsabilităţi din partea unui număr mare de instituţii şi agenţii. Aceste responsabilităţi revin administraţiei publice şi internelor, structurilor de specialitate care se ocupă cu protecţia civilă, securitatea frontierelor şi garda de coastă, structurilor de informaţii, contrainformaţii şi securitate, de prevenire a spălării banilor şi de control al importurilor şi exporturilor strategice, precum şi - în situaţii deosebite - structurilor militare. Un set important de atribuţii revine gărzii financiare, gărzii de mediu şi structurilor de specialitate care veghează la sănatatea populaţiei şi a animalelor, structurilor vamale şi de protecţie a consumatorilor. Un alt set revine operatorilor industriali şi de servicii care desfaşoară activităţi de importanţă vitală sau periculoase, ori care implică un mare numar de oameni sau interese sociale ori individuale majore.

Având în vedere creşterea pericolelor generate de acţiunile teroriste, inclusiv prin utilizarea unor mijloace radioactive, chimice sau bacteriologice, sau prin provocarea de sabotaje, distrugeri ori modificări funcţionale periculoase, precum şi riscul sporit de producere a unor dezastre industriale sau naturale, sarcina asigurării securităţii interne devine tot mai complexă şi mai imperioasă. Nevoia de identificare profesionistă a problematicii, de stabilire a cadrului conceptual de organizare şi de acţiune, precum şi necesitatea racordării la exigenţele promovate de Uniunea Europeană, determină un interes sporit din punctul de vedere al securităţii naţionale pentru un domeniu atât de vast, de complex şi de vulnerabil, cu impact direct asupra vieţii oamenilor. În plus, având în vedere expertiza relativ redusă în domeniu, urgenţa abordării - într-o viziune integratoare - este mai mult decât evidentă.

Pe temeiul responsabilităţii pentru securitatea cetăţenilor săi şi în conformitate cu obligaţiile asumate în procesul de integrare, statul român trebuie să-şi mobilizeze - cu prioritate - resursele şi instrumentele aflate la dispoziţie pentru: prevenirea şi contracararea activităţilor şi acţiunilor teroriste pe teritoriul naţional; protecţia instituţiilor democratice, a cetăţenilor români şi a străinilor aflaţi în România împotriva atacurilor teroriste; interzicerea folosirii teritoriului României pentru pregătirea unor acţiuni teroriste împotriva altor state.

Din perspectiva cerinţelor de securitate internă, lupta împotriva terorismului vizează, în mod prioritar, creşterea gradului de protecţie a cetăţenilor, comunităţilor şi colectivităţilor umane, a instituţiilor statului şi organizaţiilor civice, a infrastructurii economice, de transport şi de asigurare a funcţiunilor sociale vitale, a misiunilor diplomatice, obiectivelor şi activităţilor militare, precum şi a altor obiective de interes

național. Acțiunile ce au ca scop înfăptuirea acestor obiective se desfăşoară pe întreg teritoriul național şi trebuie văzute atât ca o problemă de securitate publică şi de siguranță a cetățeanului ce trebuie contracarată prin mijloace polițienești specifice şi de impunere a legii, cât şi ca o problemă ce trebuie rezolvată prin activitatea de informații, contra-informații si securitate sau - uneori - prin metode şi mijloace de natură militară.

In mod corespunzător vor trebui abordate şi **măsurile de contra-proliferare**. Acestea vizează atât perfecționarea cadrului legislativ şi organizatoric, cât şi activitatea desfăşurată la nivelul comunității de informații, poliției de frontieră, a instituțiilor de ordine publică şi a altor agenții guvernamentale, pentru a preveni procurarea, transportul sau transferul către grupări teroriste, ori către alte organizații criminale sau state ostile, a componentelor, substanțelor, cunoştințelor sau tehnologiilor specifice producerii armelor de distrugere în masă, mijloacelor de transport la țintă, materialelor radioactive sau cu dublă utilizare.

Din perspeciva securității interne, pentru siguranța cetățeanului, prezintă, de asemenea, o importanță deosebită sitematizarea, perfecționarea şi cresterea eficienței strategiilor de prevenire a criminalității, având ca scop să reducă riscul, frecvența şi consecințele majore ale unor infracțiuni deosebit de periculoase - omorul, tâlhăria, atentatele la adresa integrității corporale, lipsirea de libertate şi consumul de droguri. Eforturile trebuie focalizate asupra următoarelor obiective: protecția comunităților locale; protecția specială a unităților de învățământ şi a altor instituții şi locuri frecventate preponderent de copii şi tineri; măsuri adecvate de protecție pentru cei care trăiesc într-un mediu cu risc infracțional ridicat; mecanisme eficiente de comunicare şi parteneriat între poliție şi reprezentanții comunităților locale; informarea publicului despre diferite modalități de prevenire a criminalității; o mai bună cooperare între jandarmerie şi poliție; acțiuni concrete şi ferme care să modifice, în cel mai scurt timp, statutul României de țară de origine, de tranzit şi de destinație a traficului cu droguri, arme şi ființe umane. Sunt necesare, de asemenea, eforturi deosebite pentru contracararea activităților ce pun în pericol siguranța mijloacelor de transport şi a căilor de comunicații, a conductelor, rețelelor de alimentare cu energie şi alte resurse vitale, a rețelelor informatice şi de telecomunicații, pentru ca securitatea individuală, securitatea comunităților şi a mediului de afaceri să atingă standardele europene în materie.

VIII. REPERELE BUNEI GUVERNĂRI: ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ PROFESIONISTĂ ŞI EFICIENTĂ; RESPECTUL DEPLIN AL LEGII; COMBATEREA CORUPȚIEI

Buna guvernare constituie, în prezent, o condiție esențială a securității şi prosperității, instrumentul principal prin care democrația trece din planul conceptelor şi al teoriilor, în planul vieții reale. Ea este unitatea de măsură cumulativă prin care viața socială validează rezultatul alegerilor democratice, probează realismul programelor şi capacitatea forțelor politice de a-şi îndeplini promisiunile electorale cu stricta respectare a standardelor democratice, evaluează succesul măsurilor ce vizează combaterea insecurității, inechității şi sărăciei şi stabileşte corecțiile necesare.

Principalii factori implicați în acest proces sunt statul şi societatea civilă, statul de drept reprezentând o caracteristică esențială a bunei guvernări. Organismele statului

care participă la realizarea bunei guvernări democratice sunt: puterea legislativă; puterea executivă; puterea judecatorească; autoritățile publice locale. Actorii nestatali principali sunt: mass-media; partidele politice; sindicatele, patronatele şi alte organizații profesionale; organizațiile non-guvernamentale şi alte forme de participare ale societății civile; organismele de conducere ale companiilor.

Experiența trecutului arată că buna guvernare s-a aflat uneori în pericol, ca urmare a activității unor grupuri de interse nelegitime sau forțe nedemocratice care - folosind vulnerabilitățile sistemului - au incercat să influențeze exercitarea puterii în folos propriu, ori să schimbe puterea democratică prin acțiuni violente sau anarhice. Prin amploarea lor, unele dintre acțiunile de acest fel au afectat îndeplinirea unor obiective startegice vitale ale Romaniei, îndeosebi cele privind integrarea în structurile politice, economice şi de securitate europene şi euro-atlantice.

Eficiența administrației - ca parte a bunei guvernări - constituie o condiție esențială pentru asigurarea securității şi prosperității cetățenilor României. Pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană a pus în evidență faptul că sarcinile unei administrații eficiente pot fi afectate de o serie de factori, între care: corupția; birocrația excesivă, slaba expertiză pe anumite domenii a administrației publice; lipsa de realism a programelor; insuficienta autoritate a justiției; insuficienta capacitate a autorităților publice de a gestiona urgențele civile. Eliminarea sau corectarea acestor aspecte a reprezentat şi reprezintă o prioritate a actualei administrații - nu doar ca răspuns la semnalele primite în relația cu instituțiile Uniunii Europene în cursul pregătirii pentru aderare, ci şi ca parte a ansamblului de programe şi proiecte naționale ce alcătuiesc buna guvernare.

Astăzi România are instituții democratice mai puternice, aflate într-un proces dinamic de consolidare şi perfecționare, şi capabile să asigure funcționarea normală a statului de drept. Existența economiei de piață funcționale, instituții democratice stabile, justiție independentă, structuri corespunzătore pentru aplicarea legii şi combaterea actelor care prejudiciază interesele cetățenilor, inclusiv prin combaterea corupției, sunt repere ale unei funcționări stabile şi democratice a statului, pe baza valorilor şi principiilor ce statueaza calitatea României de membră a comunității europene şi euro-atlantice. Din această perspectivă, orice derapaj în asigurarea unei asemenea calități în acțiunea administrației trebuie privită ca posibil risc la adresa intereselor României, ale cetățenilor săi. Factorii de risc identificați în ultimii ani în funcționarea coerentă, eficientă şi în spiritul deplin al legalității a componentelor administrației reprezintă - în viziunea actualei strategii - ținte de permanentă analiză şi acțiune.

In ceea ce priveşte **calitatea şi capacitatea de acțiune a administrației publice**, acest domeniu a generat o serie de preocupări pe parcursul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Exigențele aderării şi asigurarea compatibilității administrative şi instituționale cu sistemul Uniunii Europene impune o serie de acțiuni consecvente pentru: consolidarea instituționala a autorității administrației publice, funcționarea sa în deplină transparență şi cu respectarea strictă a legalității, implementarea unor politici care să vizeze descentralizarea şi autonomia locala, consolidarea acțiunilor pentru prevenirea şi combaterea criminalității, pentru creşterea siguranței cetățeanului şi a siguranței publice.

O administrație eficientă presupune, totodată, **îmbunătățirea capacității instituționale la nivel central şi local,** în condițiile în care, prin folosirea corespunzătoare a pârghiilor administrative - respectiv prin asigurarea transparenței, corectitudinii şi responsabilității în îndeplinirea funcției publice şi în cheltuirea banului pubic - se poate asigura şi o creştere reală a calității vieții cetățenilor. Pentru aceasta, instituțiile administrației publice trebuie să fie competente, suple, adaptabile la noile cerințe şi puse în slujba cetățeanului. În procesul de integrare europeană, ele trebuie să fie capabile să pună în practică politicile de dezvoltare regională şi să asigure folosirea integrală, eficientă şi legală a fondurilor structurale. În scopul realizării unei administrații eficiente se va acționa în următoarele direcții:

- Introducerea standardelor de calitate pentru serviciile publice;
- Deplina profesionalizare a aparatului administrației publice;
- Intărirea capacității de intervenție în situații de urgența şi a capacității de actiune preventivă şi de management al acestor situații;
- Implementarea unui sistem compex şi coerent de măsuri pentru prevenirea şi combaterea actelor de corupție;
- Aplicarea codurilor de etică pentru demnitari şi funcționari publici;
- Raționalizarea instituțiilor şi a practicilor administrative;
- De-birocratizarea, simplificarea şi urgentarea procedurilor administrative;
- Îmbunătățirea capacității de planificare şi evaluare a politicilor publice şi de cooperare inter-instituțională.

Ca pilon major al bunei guvernari, **consolidarea independenței justiției şi creşterea respectului pentru actul de justiție** reprezintă o altă prioritate importantă, menită să garanteze compatibilitatea europeană a administrației româneşti pe domeniul Justiție şi Afaceri Interne. Direcțiile de acțiune în acest domeniu vor continua şi amplifica dezvoltările pozitive înregistrate în anul 2005 şi rezultatele confirmate de partenerii europeni în evaluările de etapa cu privire la pregătirea pentru aderare la Uniunea Europeană. Este, însă de înțeles faptul că justiția trebuie să parcurgă întregul program de transformare, să fie consolidată, eficientizată şi credibilizată pe deplin, asfel încât realizarea actului de justiție să se întemeieze exclusiv pe respectarea legii.

În scopul eliminării riscului ca ineficiența actului de justitie, deficiențele şi fapele de corupție ce sunt încă posibile în sistem să pericliteze îndeplinirea obiectivelor strategiei de securitate națională, în consens cu prevederile constituționale privind separarea puterilor în statul de drept, îndeplinirea urmatoarelor condiții, cerințe şi măsuri reprezintă răspunsul adecvat la aşteptările poporului român:

- Garantarea independenței reale şi efective a sistemului judiciar;
- Asigurarea transparenței şi îmbunătățirea calității actului de justiție;
- Sporirea eficienței şi responsabilizării sistemului judiciar;
- Garantarea accesului liber la justiție;
- Prevenirea şi combaterea actelor de corupție din sistemul judiciar;
- Consolidarea sistemului instituțional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene şi pe plan internațional;
- Îmbunătățirea radicală a sistemului penitenciar.

Îndeplinirea acestor obiective este sarcina primordială şi responsabilitatea majoră a organismelor competente care guvernează activitatea justiţiei, în condiţiile în care **integrarea Romaniei în Uniunea Europeană depinde direct şi nemijlocit de modul în care justiţia română îşi va proba independenţa, caracterul nepartizan, capacitatea de acţiune în condiţiile statului de drept şi eficienţa reală în lupta împotriva marii corupţii**. În contextul acestui efort naţional, celelelalte instituţii ale statului sunt chemate să asigure condiţiile necesare - legislative, organizatorice, umane şi materiale - pentru ca sarcina transformării radicale a justiţiei şi aportul ei la îndeplinirea obiectivului strategic de integrare să devină posibile.

Identificarea **corupţiei** ca factor de risc la adresa securităţii naţionale, încă de la începutul activităţii actualei administraţii, a creat condiţii pentru declanşarea unui amplu program de acţiuni pentru eradicarea corupţiei sistemice, legată de puterea politică, juridică şi administrativă, pentru dezvoltarea spiritului civic şi angajarea efectivă a societăţii în lupta împotriva acestui fenomen. Aşa cum arăta şi raportul comun al BERD şi Băncii Mondiale din octombrie anul trecut - raport bazat pe cercetări temeinice şi statistici convingătoare - în anul 2005 mediul de afaceri din România s-a îmbunătăţit semnificativ şi a devenit mai atractiv şi mai transparent, iar nivelul corupţiei s-a micşorat substanţial. Rezultatul principal al acestui efort îl reprezintă **reducerea substanţială şi punerea fenomenului sub control, crearea mecanismelor adecvate de acţiune, începutul unor modificări de mentalitate în rândul populaţiei şi un proces de schimbare a percepţiei publice.**

Continuarea în ritm alert şi în deplină legalitate a acestui proces reprezintă o necesitate obiectivă, iar elementele principale ale strategiei de combatere a corupţiei sunt urmatoarele:

- Creşterea transparenţei actului de guvernare, aplicarea strictă a standardelor de integritate morală a personalului care lucrează în administraţia publică şi sporirea eficienţei măsurilor de combatere a corupţiei prin mijloace administrative;
- Revitalizarea sistemului de luptă împotriva corupţiei pe principiul intransigenţei şi eficienţei prin: prevenirea ingerinţelor politice sau administrative în activitatea organelor de justiţie şi creşterea integrităţii şi a rezistenţei la corupţie a sistemului judiciar; întărirea capacităţii instituţionale de luptă împotriva corupţiei; îmbunătăţirea coordonării între structurile de control şi organele de anchetă penală; creşterea vitezei de desfăşurare a proceselor penale;
- Promovarea unor măsuri active pentru prevenirea corupţiei în mediul de afaceri prin: eliminarea tratamentului preferenţial, asigurarea mediului concurenţial şi creşterea transparenţei în domeniul contractelor şi achizitiilor publice; asigurarea egalităţii de tratament în domeniul fiscal, concomitent cu urmărirea sistematică a îndeplinirii stricte a obligaţiilor fiscale de către toţi contribuabilii; întronarea spiritului de legalitate şi răspundere în activitatea vamală;
- Eficientizarea măsurilor privind informarea publică oportună şi educaţia civică;

- Cresterea gradului de coordonare internă a activităţilor referitoare la combaterea corupţiei şi amplificarea cooperării internaţionale în acest domeniu;
- Monitorizarea activă a implementării strategiilor şi planurilor de acţiune vizând instrumentele de luptă împotriva corupţiei, promovate de Uniunea Europeană, Consiliul Europei şi Organizaţia Naţiunilor Unite.

Politicile şi acţiunile instituţionale pentru combaterea corupţiei sunt viabile şi sustenabile doar în condiţiile cooperării eficiente între Parlament, Preşedinte, Guvern şi Justiţie, ale implicării active în acest efort a sectorului privat, organizaţiilor non-guvernamentale, presei şi societăţii civile, având ca scop crearea unui sistem naţional de integritate morală bazat pe acţiunea convergentă a tuturor forţelor politice, administrative şi sociale interesate în combaterea acestui flagel. În fapt, imperativ în lupta împotriva corupţiei este ca instituţiile să functioneze, să colaboreze şi să fie integrate într-un sistem în care informaţiile să circule, responsabilităţile să fie clare şi să nu se suprapună, iar atribuţiile să fie îndeplinite în condiţii de legalitate, la timp şi cu eficienţă maximă.

In scopul înfăptuirii ritmice şi integrale a programelor naţionale vizând îmbunătăţirea actului de guvernare, eliminarea corupţiei legate de sistem, asigurarea independenţei şi funcţionalităţii justiţiei şi eficientizarea administraţiei publice, Consiliul Suprem de Apărare a Ţării va analiza, periodic, rapoarte prezentate pe aceste teme şi va stabili măsuri corespunzătoare pentru înfăptuirea obiectivelor de securitate naţională.

IX. ECONOMIA COMPETITIVĂ ŞI PERFORMANTĂ - PILON AL SECURITĂŢII NAŢIONALE

O economie puternică, performantă şi competitivă, macro-stabilă, dinamică sub raportul ritmului de creştere şi adaptabilă funcţional, reprezintă un pilon important al securităţii, asigurând condiţii pentru securitatea economică şi socială, interesul majorităţii populaţiei pentru susţinerea instituţiilor democratice şi baza necesară pentru promovarea iniţiativelor vizând prosperitatea şi securitatea naţiunii.

Consolidarea şi perfecţionarea activităţii instituţiilor de piaţă, pe baza principiului liberei concurenţe şi al solidarităţii sociale este un obiectiv prioritar. Ea reprezintă baza unei dezvoltări economice sănătoase, capabilă să asigure integrarea efectivă a României în Uniunea Europeană, încadrarea în exigenţele globalizării, accesul normal la resurse şi pe pieţele internaţionale, rezistenţa la fluctuaţiile economice majore. Dezvoltarea economică susţinută, capabilă să genereze locuri de muncă şi resurse pentru protecţia socială, trebuie să conducă la reducerea semnificativă a decalajelor ce despart România de media europeană, la eliminarea sărăciei extreme ca fenomen, reducerea radicală a numărului oamenilor cu venituri situate sub pragul european al sărăciei şi realizarea unui echilibru social capabil să stimuleze creşterea ponderii şi consolidarea clasei de mijloc. Realizarea, pentru prima dată în istoria României, a unui sistem complex şi eficient de securitate socială, capabil să stimuleze munca, performanţa, capitalul şi solidaritatea participanţilor la procesele economico-sociale, va reprezinta o contribuţie esenţiala la consolidarea securităţii naţionale.

În scopul realizării unei dezvoltări moderne, susținute şi sănătoase, al consolidării statutului de economie de piață funcțională şi a capacității de a face față mediului concurențial din Uniunea Europeană trebuie acționat pentru:

- Soluționarea deplină a problemelor litigioase privind proprietatea şi garantarea dreptului de proprietate, inclusiv a dreptului de proprietate industrială şi intelectuală, la nivelul standardelor europene, şi asigurarea stabilității şi legalității în acest domeniu;
- Realizarea unui mediu de afaceri stabil, profitabil şi predictibil;
- Modernizarea sistemului fiscal pentru a încuraja inițiativa, performanța economică şi tehnică, buna funcționare a pieței forței de muncă şi de capital;
- Perfecționarea şi compatibilizarea deplină a sistemului de achiziții publice în conformitate cu prevederile legislației comunitare;
- Implementarea unei legislații antitrust moderne şi eficiente;
- Reducerea substanțială a economiei informale.

Un rol esențial în acest domeniu revine asigurării **securității energetice** prin adaptarea operativă şi **optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare şi creşterea eficienței energetice.** În acest scop, se va acționa cu prioritate pentru: reducerea dependenței de aprovizionarea din regiuni instabile, sau din state care folosesc energia ca instrument de presiune politică; accelerarea programelor de producere a energiei în centrale nucleare; relansarea preocupărilor vizând creşterea producției de hidro-energie şi de energie bazată pe tehnologiile moderne de folosire a cărbunilor. Un rol important trebuie să revină producției de energie din surse regenerabile sau alternative şi creşterii eficienței energetice în mediul industrial şi casnic. Programele de măsuri în acest domeniu trebuie corelate cu strategiile Uniunii Europene vizând securitatea energetică.

Dezvoltarea economică accelerată - ca premiză a bunăstării şi securității - depinde în mod hotărâtor de gradul de competitivitate a națiunii. România poate deveni cu adevărat competitivă numai în măsura în care vom avea o societate bine educată, orientată spre cunoaştere, capabilă să valorifice la maximum resursele de inteligență şi creativitate, pornind de la convingerea că o forță de muncă bine pregătită şi flexibilă reprezintă o condiție esențială pentru succesul integrării europene şi al valorificării oportunităților oferite de globalizare. Aceasta impune asigurarea accesului tuturor cetățenilor, inclusiv a celor din mediul rural şi din zonele defavorizate, la o educație de calitate pe tot parcursul vieții şi vizează transformări profunde în domeniul **educației, cercetării şi dezvoltării -** domeniu de importanță strategică pentru securitatea națională.

Sistemul de învățământ trebuie reproiectat în funcție de noile realități: intrarea României în Uniunea Europeană, oferta europeană de pe piața muncii, scăderea populației şcolare, necesitatea compatibilizării învățământului românesc cu sistemele europene de educație şi formare profesională. El trebuie să asigure stimularea educației permanente, modernizarea rapidă a învățământului de stat şi consolidarea instituțiilor private de învățământ, reforma educației timpurii, creşterea capacității instituționale

pentru elaborarea şi gestionarea proiectelor, cât şi susţinerea, în manieră integrată, a educaţiei, cercetării şi inovării.

Creşterea competitivităţii României pe pieţele globale va fi susţinută prin politici şi programe de facilitare a accesului firmelor, în special a IMM-urilor, la rezultatele cercetării-dezvoltării, în principal, prin: inovare şi transfer tehnologic; acces la servicii specializate de profil; participare în reţele internaţionale dedicate; dezvoltarea culturii antreprenoriale şi a inovării; revigorarea cercetării de firmă; întărirea legăturilor dintre comunitatea de afaceri şi cea din educaţie şi cercetare. Aceste obiective presupun eforturi organizatorice importante dar şi un efort bugetar deosebit. Creşterea volumului fondurilor alocate trebuie să fie insoţită de fixarea unor priorităţi, cum sunt cele privind: echilibrul între cercetarea fundamentală, cea aplicativă şi dezvoltarea tehnologică; stimularea excelenţei în cercetare şi modernizarea infrastructurilor specifice; asigurarea mobilităţii cercetătorilor şi a participării tinerilor; crearea unui corp de manageri în cercetare. In mod deosebit, trebuie identificate şi sprijinite sectoarele cu potenţial deosebit de competitivitate, între care trebuie să fie avute în vedere cele ce se referă la tehnologii de comunicaţii şi informatică, biotehnologii, materiale noi, energie, securitate şi apărare, sectorul spaţial şi cel nuclear.

Accelerarea modernizării economice şi menţinerea unui ritm susţinut de creştere sustenabilă necesită, de asemenea, **îmbunătăţirea radicală a stării de sănătate a populaţiei** şi **realizarea unui echilibru unui nou social** printr-un sistem de solidaritate capabil să garanteze securitatea economică, socială şi de sănătate a tuturor participanţilor la proces. Înfăptuirea acestui deziderat este condiţionată de:

- Reforma profundă a sistemului de sănătate;
- Reformarea şi diversificarea sistemului de pensii şi de asistenţă socială;
- Promovarea unui set de măsuri active pentru ocuparea forţei de muncă şi reducerea şomajului;
- Îmbunătăţirea calităţii şi accesului la serviciile sociale şi de sănătate, în mod deosebit pentru categoriile sociale şi comunităţile defavorizate.

O direcţie specială de acţiune, cu implicaţii majore în înfăptuirea obiectivelor securităţii naţionale o reprezintă **restructurarea, dezvoltarea şi modernizarea industriei de apărare**. Parte componentă importantă a economiei naţionale, aceasta trebuie să depăşească starea de stagnare şi provizorat şi să evolueze rapid pe coordonatele eficientizării şi ale interoperabilităţii cu industria de apărare europeană, în conformitate cu cerinţele securităţii naţionale. Eforturile vizând acest proces vor fi orientate în special în următoarele direcţii:

- Modernizarea şi retehnologizarea capacităţilor de apărare, prin cooperare cu firme din cadrul Uniunii Europene şi al altor parteneri din NATO;
- Racordarea înteprinderilor româneşti de profil la activităţile Agenţiei Europene de Apărare prin încurajarea înfiinţării de firme de joint-ventures, privatizării sau altor forme de cooperare, pentru realizarea unor produse de înaltă tehnologie cu piaţă de desfacere asigurată;
- Proiectarea gamei de produse în funcţie de necesităţile reale ale instituţiilor de securitate româneşti, în special pentru misiunile ce impun proiecţia forţelor, combaterea terorismului şi participarea la reconstrucţia post-conflict.

X. URGENȚELE TRANSFORMĂRII INSTITUȚIILOR CU RESPONSABILITĂȚI ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII NAȚIONALE

România a parcurs o etapă de evoluții profunde în acest domeniu. Obiectivul principal al acestei etape a fost atingerea parametrilor specifici statului de drept şi integrarea în Alianța Nord-Atlantică. In acest context, în ultimii 15 ani, accentul a fost pus pe reforma Armatei şi reconstrucția structurilor de informații, contra-informații, de securitate şi de ordine publică, pe instituirea controlului democratic asupra acestora. ții.

În prezent, în condițiile noului mediu de securitate, este nevoie de o nouă abordare - sistemică, profundă şi cuprinzătoare. Toate instituțiile, respectiv Armata, forțele de ordine publică, serviciile de informații, contra-informații şi securitate, cele ce asigură securitatea frontierelor şi impunerea stării de legalitate trebuie să acționeze într-un regim de coordonare democratică, eficientă, profesionistă. În aceste condiții, reforma sectorului de securitate impune **transformarea** profundă a instituțiilor, creşterea calității actului de conducere, o mai bună coordonare națională a acestora şi asigurarea integrării lor funcționale optime în sistemele de securitate din care România este parte. Eforturile vot viza consolidarea şi profesionalizarea controlului civil asupra forțelor care au responsabilități în domeniul securității naționale, şi se vor focaliza asupra structurilor, normelor, relațiilor, misiunilor, instruirii şi resurselor sistemului, cu stricta respectare a principiilor democrației, eficienței, transparenței şi non-partizanatului politic. Principalele direcții de acțiune în acest scop sunt:

- Transformarea profundă a mecanismelor politice si administrative de proiectare, implementare, control si evaluare a politicii externe, de securitate şi apărare;
- Creşterea gradului de expertiză a personalului ce realizează controlul democratic civil asupra instituțiilor care au responsabilitati in domeniul securitatii nationale;
- Crearea unui sistem modern, eficient şi participativ de proiectare, planificare şi evaluare a politicii de securitate;
- Fundamentarea unui nou cadru legislativ privind transformarea instituțiilor care au responsabilități în domeniu, în acord cu cerințele noului mediu de securitate;
- Elaborarea şi implementarea unei noi concepții privind rolul politicii de apărare în cadrul politicii de securitate şi a unei strategii de transformare a forțelor armate pentru a face față noilor provocări;
- Construcția comunități naționale de informații, având ca scop creşterea eficienței, sporirea responsabilității şi optimizarea folosirii resurselor în combaterea noilor riscuri şi amenințări la adresa securității naționale;
- Reorganizarea sistemului şi modernizarea mecanismelor de gestionare a crizelor;
- Îmbunătățirea comunicării în cadrul sectorului de securitate națională;
- Transformarea sistemului de educație specifică, prin îmbunătățirea programelor de pregătire şi dezvoltarea cercetării având ca obiectiv securitatea națională.

Având în vedere complexitatea deosebită a acestor eforturi, acțiunile specifice vor fi focalizate asupra transformării în domeniul **politicii externe**, **apărarii**, activității de **informații, contra-informații şi securitate,** precum şi a mecanismelor de **prevenire, gestionare şi soluționare a crizelor**.

1. O politică externă dinamică şi creativă, adaptată noului context de securitate

Diplomaţia constituie un instrument indispensabil de apărare împotriva ameninţărilor la adresa securităţii naţionale. Apartenenţa României la NATO şi Uniunea Europeana determină orientarea politicii externe spre valorificarea noului statut în beneficiul ţării şi al securităţii regionale.

Politica externă asigură concordanţa dintre obiectivele securităţii naţionale şi manifestarea externă a României în ansamblu, joacă rolul de interfaţă între eforturile interne şi mediul extern. Ea contribuie la realizarea obiectivelor securităţii naţionale printr-o diplomaţie activă, crreativă şi pragmatică, orientat spre:

- Găsirea de soluţii politice la situaţii conflictuale, îndeosebi din vecinatatea ţării noastre;
- Promovarea bunei vecinatăţi şi cooperării regionale;
- Promovarea intereselor naţionale în cadrul organizaţiilor multilaterale din care România face parte;
- Susţinerea alianţelor şi parteneriatelor strategice;
- Valorificarea politicilor NATO şi UE în scopul dezvoltării relaţiilor bilaterale cu statele din Orientul Mijlociu şi Asia;
- Crearea de oportunităţi de comerţ şi investiţii pentru agenţii economici români;
- Dinamizarea relaţiilor cu românii de pretutindeni, păstrarea identităţii naţionale şi culturale a acestora;
- Consolidarea legalităţii internaţionale, inclusiv a regimului de control al armamentelor şi neproliferare, precum şi a unui cadru multilateral eficace.

Diplomaţia este parte integrantă a mecanismului de planificare şi implementare a politicii de securitate. Aderarea la NATO şi la UE generează responsabilităţi şi abilităţi noi pentru corpul diplomatic român, reflectare a trecerii de la etapa promovarii candidaturii Romaniei la etapa participării depline a ţării la dialogul şi luarea deciziilor în cadrul NATO şi UE.

Între prioritătile procesului de adaptare a diplomaţiei românesti la noul statut al ţării se numâra urmatoarele măsuri de reformă: schimbarea culturii manageriale; perfecţionarea continuă a sistemului de planificare a carierei diplomatice; îmbunatăţirea capacităţii instituţionale de instruire permanentă a diplomaţilor; dezvoltarea cercetării academice în domeniul politicii externe; pregătirea functionării *Oficiului de Asistenţă pentru Dezvoltare*, parte a procesului de transformare graduală a statutului României de receptor de asistenţă în donor de asistenţă, pe măsura consolidării potenţialului economic al ţării; finalizarea reformei sistemului consular.

Pentru atingerea obiectivelor sale, diplomaţia românească cooptează noi actori, alături de Ministerul Afacerilor Externe, în promovarea interesului naţional şi asigurarea securităţii. Astfel, diplomaţia militară, economică, culturală, publică, parlamentară, sunt dimensiuni asumate de statul român în procesul de promovare şi protejare a intereselor economice şi politice în concordanţă cu poziţia geostrategică a României.

2. Transformarea apărării

În ultimul deceniu, organismul militar a parcurs un amplu proces de reformă, modernizare şi restructurare în scopul creării unor capacităţi de apărare credibile şi eficiente, apte să răspundă modificărilor majore din mediul internaţional şi să asigure îndeplinirea cerinţelor impuse de integrarea României în Alianţa Nord-Atlantică şi în Uniunea Europeană. Acest proces complex a beneficiat de sprijin din partea NATO, statelor aliate şi partenerilor strategici.

Statutul de membru N.A.T.O. impune asigurarea capacităţilor necesare participării Armatei României la misiunile Alianţei, inclusiv la apărarea colectivă, exercitarea unui rol important în dezvoltările conceptuale specifice noului context, precum şi participarea la procesul de transformare a sistemului militar şi dezvoltarea de noi capabilităţi. Trecerea de la conceptele specifice apărarii teritoriale în condiţii de izolare, la apărarea colectivă şi contracararea riscurilor asimetrice în perspectiva globală a angajamentelor militare, impune **transformarea Armatei României** în aşa fel încât aceasta să fie în măsură să parcurgă etapele planificate, concomitent cu îndeplinirea misiunilor încredinţate.

România urmăreşte crearea unei armate moderne, complet profesionalizată, dimensionată şi înzestrată corespunzător, cu forţe expediţionare mobile, rapid dislocabile, multi-funcţionale, flexibile şi eficiente, capabile să asigure credibilitatea apărării teritoriului naţional, îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul apărării colective şi participarea la misiuni internaţionale, în conformitate cu prioritățile şi cerinţele politicii sale externe. Se va urmări îmbunătăţirea capacităţii de operare întrunită şi în cadru multinaţional, sporirea eficacităţii procesului de generare a forţelor şi a eficienţei utilizării resurselor alocate pentru apărare.

Transformarea Armatei României trebuie să ia în calcul noile orientări strategice ale procesului prin care trece Alianţa şi să se desfăşoare în complementaritate cu acesta. Vom răspunde astfel cerinţelor de creare a unor capabilităţi militare care să permită desfăşurarea operaţiilor în zona de responsabilitate a Alianţei şi în afara acesteia, îndeplinirea întregii game de misiuni posibile, menţinerea consensului decizional şi stabilirea unui nou tip de relaţii cu aliaţii şi partenerii. În acest scop, transformarea trebuie să vizeze, pe termen scurt şi mediu, integrarea operaţională deplină în structurile Alianţei şi să orienteze - pe termen lung - realizarea capabilităţilor tehnice necesare operaţiilor viitoare, asigurând înfăptuirea următoarelor obiective:

- Îndeplinirea obligaţiilor naţionale şi a celor asumate în cadrul N.A.T.O.;
- Pregătirea şi participarea la misiunile Uniunii Europene;
- Remodelarea structurii de comandă şi control, realizarea sistemelor moderne de comunicaţii şi informatică ale Armatei;
- Consolidarea funcţională şi structurală a sistemului de informaţii militare;
- Înnoirea radicală a bazei conceptuale, strategice şi doctrinare a modalităţilor de îndeplinire a misiunilor, de planificare şi organizare a operaţiilor militare;
- Transformarea profundă a învăţământului militar;
- Modernizarea sistemului de management al resurselor umane;
- Optimizarea sistemului de planificare, programare, bugetare şi evaluare;
- Un amplu proces de modernizare a echipamentelor militare;
- Remodelarea structurilor logistice si medicale;

- Creşterea calităţii vieţii personalului;
- Construirea unui sistem modern şi funcţional de baze militare.

Forţele militare vor fi pregătite diferenţiat şi diversificat, pe baza doctrinelor de luptă moderne, pentru o gamă largă de misiuni clasice şi neconvenţionale, orientate spre obiective, corespunzător noilor modalităţi de ducere a războiului, în rândul cărora misiunile antiteroriste, contra-proliferare, contra-insurgenţă şi de reconstrucţie post-conflict vor avea o pondere însemnată. Vor fi dezvoltate capacităţi adecvate de intervenţie umanitară şi stabilizare, de sprijinire a autorităţilor publice în cazul unor urgenţe civile generate de factori geo-fizici, meteo-climatici sau de altă natură, precum şi pentru misiuni de securitate publică, în conformitate cu prevederile constituţionale, ale legilor ţării şi obligaţiilor asumate în cadrul organizaţiilor de securitate la care România este parte.

O atenţie deosebită va fi acordată transformărilor în domeniul planificării apărării, în care scop se va finaliza procesul de armonizare a procedurilor naţionale de planificare cu procedurile standard care funcţionează în cadrul Alianţei Nord-Atlantice, Uniunii Europene şi parteneriatelor strategice. În acest context, va fi perfecţionat procesul de planificare a forţei, vor fi adoptate noi principii şi concepte operaţionale şi va fi elaborată o nouă strategie militară.

Transformarea apărării nu reprezintă un scop în sine, ci răspunsul adecvat la evoluţia mediului de securitate, la transformarea NATO şi la angajamentele pe care România şi le-a asumat pe plan internaţional.

3. Priorităţile transformării în domeniul activităţii de informaţii, contra-informaţii şi securitate

Activitatea serviciilor de informaţii, contra-informaţii şi securitate reprezintă o componentă esenţială a sistemului securităţii naţionale pentru prevenirea şi avertizarea oportună asupra riscurilor şi ameninţărilor. Informaţiile asigură evitarea surprinderii prin identificarea riscurilor şi ameninţărilor la adresa intereselor naţionale ale României, superioritatea de decizie şi viteza de reacţie precum şi capacitatea de acţiune pre-emptivă, în scopul îndeplinirii noilor tipuri de misiuni şi, implicit, în atingerea obiectivelor de securitate. În mod corespunzător, priorităţile vor viza, în principal, lupta împotriva terorismului internaţional, a proliferării armelor de distrugere în masă şi a celorlalte riscuri transnaţionale, precum şi monitorizarea eficientă a zonelor cu "conflicte înghețate", în care scop trebuie să se asigure:

- Concentrarea eforturilor asupra evenimentelor, fenomenelor şi tendinţelor geo-politice, economice, sociale şi de altă natură cu caracter transnaţional, care au relevanţă în domeniul securităţii şi se manifestă în zone de interes strategic pentru România şi pentru ţările aliate, partenere sau prietene;
- Avertizarea timpurie asupra riscului apariţiei şi dezvoltării activităţilor teroriste, proliferării armelor de distrugere în masă şi a altor tehnologii sau concepţii relevante pentru securitatea naţională sau care ar putea constitui ameninţări pentru securitatea statelor aliate, partenere sau prietene;
- Concentrarea, la nivel global, pe spaţii relevante, pentru monitorizarea şi analiza potenţialelor de dezvoltare a situaţiilor conflictuale, tensiunilor şi altor

ameninţări transnaţionale, care s-ar putea constitui în pericole la adresa intereselor de securitate ale României;

- Protecţia informativă, contra-informativă şi de securitate a prezenţei naţionale în teatrele de operaţii sau în alte misiuni, în diferite regiuni ale globului, inclusiv în cadrul operaţiilor aliate sau de coaliţie;
- Sprijinul măsurilor de descurajare strategică adoptate în cadrul organizaţiilor şi alianţelor din care România face parte;
- Identificarea, semnalarea şi prevenirea activităţilor ce se pot constitui în ameninţări interne de natura terorismului, proliferării armelor de distrugere în masă, criminalităţii organizate, corupţiei, accidentelor industriale sau a altor factori de risc.

Capacitatea serviciilor de informaţii de răspuns la aceste provocări derivă din specificul activităţilor proprii, ele fiind primele structuri care trebuie să anticipeze schimbările şi tendinţele de evoluţie ale mediului de securitate.

Constituirea comunităţii de informaţii reprezintă, în acest context, o necesitate obiectivă a etapei şi o oportunitate majoră a procesului de dezvoltare în domeniul activităţii de informaţii, contra-informaţii şi de securitate la nivel naţional, determinată de evoluţia mediului de securitate, în scopul creşterii eficienţei şi coerenţei funcţionale, prin armonizarea structurală, coordonarea oportună, eliminarea suprapunerilor şi prevenirea apariţiei intervalelor neacoperite în activităţile specifice.

Comunitatea naţională de informaţii asigură o funcţionare în parteneriat instituţionalizat a serviciilor de informaţii, contra-informaţii şi securitate, care îşi păstrează atribuţiile şi misiunile specifice, concomitent cu o mai bună coordonare a activităţii la nivelul strategic. Ea permite îndeplinirea misiunilor specifice în condiţiile funcţionării independente a elementelor componente, concomitent cu constituirea la nivel naţional a unor capacităţi ce pot fi folosite în comun. De asemenea, permite asigurarea interoperabilităţii şi utilizarea tuturor oportunităţilor deschise de era informaţională. Se asigură, totodată, posibilitatea realizării de programe naţionale comune pentru creşterea eficienţei activităţii de culegere, procesare şi utilizare în comun a informaţiilor.

4. Perfecţionarea mecanismelor de gestionare a crizelor

În epoca globalizării, graniţa dintre riscurile interne şi cele externe, cu efecte asupra securităţii cetăţenilor, comunităţilor sau statului devine tot mai puţin relevantă, iar efectele posibile ale unor ameninţări catastrofale - tot mai greu de anticipat. Într-un astfel de context, reducerea influenţei riscurilor la adresa securităţii printr-o postură activă în domeniul prevenirii conflictelor şi participarea la procesele de gestionare a crizelor vor constitui coordonate permanente ale politicii de securitate a României.

Dinamica stărilor de tensiune şi crizelor recente a scos în evidenţă necesitatea unei abordări mult mai cuprinzătoare, inclusiv în perioada pre- şi post-criză, utilizând întreaga gamă de instrumente politice, diplomatice, militare şi civile de gestionare a acestora, în aşa fel încât contracararea eficientă a riscurilor şi ameninţărilor să fie cu adevarat posibilă. Pe plan intern, pericolul transformării unor riscuri, precum tendinţele

separatiste, mişcările anarhice şi alte acţiuni violente sau riscurile de mediu (inundaţii catastrofale, cutremure, accidente nucleare etc.) în ameninţări majore la adresa securităţii naţionale este încă posibil.

Pentru a acţiona eficient pe întreg spectrul de crize, de la măsurile de prevenire până la apărarea colectivă sau intervenţia internaţională, România trebuie să implementeze un sistem naţional integrat de management al crizelor ce va încorpora toate structurile naţionale cu atribuţii în acest domeniu, civile şi militare, din administraţia centrală şi locală, într-o concepţie unitară, şi va asigura coordonarea eficientă a resurselor umane, materiale, financiare şi de altă natură folosite pentru lichidarea consecinţelor şi restabilirea stării de normalitate.

Acest sistem va urmări asigurarea unui nivel optim de pregătire şi planificare operaţională şi de funcţionalitate a tuturor structurilor de decizie şi execuţie cu responsabilităţi în domeniu, pentru gestionarea întregului spectru al crizelor interne sau externe. În acelaşi timp, sistemul va avea capacitatea de a răspunde oportun şi adecvat diferitelor situaţii de criză, asigurând autonomia sub-sistemelor componente, astfel încât acestea să poată deveni operaţionale şi să reacţioneze în funcţie de natura şi amploarea crizei.

În acest scop, în plan naţional va fi realizată armonizarea legislativă şi procedurală cu sistemul de gestiune a crizelor de securitate, stărilor de tensiune din domeniul securităţii publice şi a urgenţelor civile din NATO şi Uniunea Europeană. Atât procedurile cât şi sistemul vor fi dezvoltate pentru a asigura compatibilitatea cu evoluţiile din cadrul Alianţei şi Uniunii, cu scopul de a asigura unitatea de acţiune, eficienţa şi caracterul oportun şi rapid al gestionării crizelor. Pentru a acţiona eficient la nivelul celor două organizaţii, România va contribui la finalizarea conceptuală şi implementarea sistemului NATO de răspuns la crize, precum şi a prevederilor acordului cu Uniunea Europeană privind cadrul de participare la operaţiuni de gestionare a crizelor.

Dezvoltarea mecanismelor, structurilor, procedurilor, forţelor şi mijloacelor de management al crizelor va viza cu prioritate: soluţionarea crizelor şi gestiunea consecinţelor în caz de criză provocate de acţiuni teroriste; limitarea efectelor, înlăturarea consecinţelor şi restabilirea activităţii normale în caz de atac cu arme de distrugere în masă sau de accidente implicând substanţe radioactive, chimice sau biologice; prevenirea şi înlăturarea efectelor inundaţiilor şi a altor consecinţe provocate de schimbările climatice majore; prevenirea, înlăturarea efectelor şi restabilirea funcţionării sistemelor economico-sociale în caz de cutremur major; restabilirea activităţii normale în caz de întrerupere a fluxurilor vitale - energetice, alimentare, medicale, de comunicaţii etc; înlăturarea urmărilor accidentelor industriale; contracararea efectelor pandemiilor.

XI. MODERNIZAREA ŞI PROTECŢIA ACTIVĂ A INFRASTRUCTURII STRATEGICE

O direcţie prioritară de acţiune pentru realizarea obiectivelor prezentei strategii o reprezintă necesitatea declanşării unui amplu proces de dezvoltare, modernizare şi asigurare a protecţiei infrastructurii critice, a elementelor vitale ce vizează pregătirea

teritoriului, economiei şi a societăţii pentru a face faţă riscurilor şi ameninţărilor la adresa securităţii naţionale. În acest scop, se va acţiona pentru modernizarea şi adaptarea legislaţiei şi instituţiilor, în raport cu dinamica reală a procesului, cu exigenţele impuse de noile riscuri şi ameninţări şi cerinţele determinate de nevoile de cooperare în cadrul NATO, Uniunii Europene şi parteneriatelor strategice.

Opţiunile strategice ale României au în vedere dezvoltarea rapidă a unor reţele de infrastructură specializate şi eficiente, compatibile cu cele europene şi euro-atlantice, capabile să potenţeze atât dezvoltarea susţinută şi modernizarea accelerată a economiei cât şi securitatea naţională, în care scop vor fi lansate programe ample de investiţii naţionale, în cooperare şi în parteneriat. Principalele domenii de interes privesc: ***infrastructura de transport - în mod deosebit, construcţia de autostrăzi şi modernizarea rapidă a infrastructurii feroviare - şi reţeaua de management a traficului; infrastructura de comunicaţii; managementul potenţialului hidrografic; restructurarea, într-o concepţie nouă, a sistemului bazelor militare.***

Principalele direcţii de acţiune pentru adaptarea şi modernizarea infrastructurii vor fi:

- Reabilitarea, modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de transport, în vederea îmbunătăţirii calităţii serviciilor, eficientizării transportului de călători şi marfă şi alinierea la sistemul european de transport; interconectarea eficientă la reţelele trans-europeane, pan-europene şi euro-asiatice;
- Dezvoltarea, securizarea şi realizarea - pe rute alternative - a unor noi reţele de aprovizionare cu energie, în consens cu proiectele strategice ale Uniunii Europene şi cu interesele României în regiunea Mării Negre;
- Promovarea noilor tehnologii şi dezvoltarea sistemului informatic integrat din domeniul securităţii, în conformitate cu standardele europene;
- Adaptarea programului naţional de securitate aeronautică şi portuară la noile tipuri de ameninţări;
- Modernizarea infrastructurii militare specifice, precum şi pregătirea şi modernizarea capacităţilor oferite în cadrul NATO, Uniunii Europene şi al parteneriatelor strategice;
- Proiectarea de noi soluţii pentru furnizarea de servicii publice pentru cetăţeni şi companii şi creşterea gradului de utilizare a sistemului e-government;
- Armonizarea cadrului legislativ naţional şi întărirea capacităţii adminsitrative în domeniul protecţiei mediului, prin adaptarea la cerinţele comunitare;
- Identificarea domeniilor de risc, elaborarea hărţilor cuprinzând riscurile probabile şi consolidarea infrastructurii pentru apărarea populaţiei de pericolele unor calmităţi naturale, dezastre şi accidente ecologice;
- Reducere riscului de declanşare a unor incidente sau accidente nucleare şi asigurarea securităţii instalaţiilor nucleare.

Un rol important revine, în acest domeniu, elaborării unei strategii unitare de protecţie, pază şi apărare a infrastructurii critice, capabilă să asigure continuitate, coerenţă, unitate metodologică şi procedurală, precum şi o reală eficienţă antiteroristă. Securitatea infrastructurii critice va viza atât contracararea riscurilor generate de acţiuni ostile, cât şi a celor produse de accidente sau forţe ale naturii şi trebuie să prevadă şi măsurile de restabilire a funcţionării activităţilor în cazul distrugerii sau

avarierii elementelor de infrastructură. Vor fi avute în vedere cu prioritate aeroporturile, porturile şi reţeaua de metrou, podurile de importanţă strategică şi elementele vitale ale reţelei de transport feroviar, reţelele de alimentare cu energie electrică, apă, gaz şi petrol, reţelele de comunicaţii şi de informare publică, reţelele sistemelor bancare şi ale administraţiei publice, infrastructura unităţilor din cadrul sectorului de securitate, reţelele de aprovizionare cu medicamente şi alimente de bază, depozitele de importanţă strategică şi alte obiective de interes pentru securitate.

* *
*

Aflată într-o etapă nouă, cea a apartenenţei reale la comunitatea europeană şi euro-atlantică, România îşi reafirmă, prin strategia de securitate naţională, vocaţia sa de contributor activ, substanţial şi predictibil la securitatea internaţională şi regională, de ţară cu un profil strategic distinct în cadrul N.A.T.O. şi al Uniunii Europene.

Printr-o abordare integratoare a direcţiilor strategice de acţiune şi a eforturilor consacrate înfăptuirii obiectivelor propuse, acest proiect naţional poate deveni o realitate, având ca rezultat o ţară modernă, mai sigură şi prosperă, componentă activă şi demnă a comunităţii europene şi euro-atlantice.

Viziunea ce animă această strategie şi direcţiile de acţiune stabilite vor constitui baza conceptuală pentru elaborarea celorlalte documente necesare pentru buna funcţionare a instituţiilor ce compun sectorul securităţii naţionale, precum şi elementele de bază în fundamentarea programelor de alocare a resurselor.

Principala resursă pentru îndeplinirea acestui program o reprezintă **voinţa politică** a forţelor cărora poporul le-a încredinţat responsabilitatea guvernării şi legătura acestora cu poporul, cu oamenii care şi-au pus speranţele în acest program. Responsabilitatea politică faţă de oameni şi pentru securitatea lor este, în acelaşi timp, o imensă responsabilitate morală.

Înfaptuirea obiectivelor strategiei securităţii naţionale implică un efort major de conştientizare a acestei răspunderi şi a nevoii de consolidare a bazei politice a guvernării, precum şi cerinţa apelului la judecata poporului şi la angajarea sa conştientă în realizarea programului. Experienţa de peste un deceniu şi jumatate în construcţia democraţiei şi prosperităţii dă măsura maturităţii societăţii româneşti, iar apartenenţa la comunitatea euro-atlantică reprezintă o garanţie de securitate.

Credinţa în realismul şi în posibilitatea înfăptuirii programului are la bază, de asemenea, acumulările importante ce s-au produs după victoria Revoluţiei din Decembrie 1989, capacitatea instituţională superioară atinsă în funcţionarea democraţiei româneşti şi cadrul normativ favorabil realizat în ultimul deceniu. Nu mai puţin important, resursele umane pe care societatea le oferă în prezent şi resursele economico-financiare create de economia romanească au atins masa critică şi sunt în masură să garanteze îndeplinirea obiectivelor.

Consiliul Suprem de Apărare a Ţării va avea rolul de monitorizare permanentă a îndeplinirii obiectivelor strategice şi a modului de punere în practică a strategiilor sectoriale, în conformitate cu direcţiile de acţiune stabilite de acest document.

Cetăţeanul român este însă, principalul beneficiar al politicii de securitate şi, deci, trebuie sa fie un contributor activ la construcţia ei cotidiană. Cetăţeanul - depozitarul drepturilor şi libertăţilor fundamentale pe care se întemeiază statul

democratic - are, în materie de securitate, propriile obligații asumate conştient, obligații prevăzute în Constituție şi în alte legi. De aceea, cetățenii trebuie să-şi dezvolte un comportament participativ şi responsabil, **educația civică** fiind calea cea mai potrivită pentru armonizarea acestor drepturi şi obligații ce conferă, în ultimă instanță, adevărata substanță a patriotismului civic autentic şi profund.